

**Úřad
Národní
rozpočtové
rady**

**Vývoj počtu zaměstnanců
v sektoru vládních institucí**

Úřad Národní rozpočtové rady

Vývoj počtu zaměstnanců v sektoru vládních institucí

Informační studie

sekce Makroekonomických a fiskálních analýz

červen 2022

Ing. et Ing. Lubomír Chaloupka, Ph.D. (lubomir.chaloupka@unrr.cz)

Ing. Tereza Dlouhá (tereza.dlouha@unrr.cz)

Ing. et Ing. Martin Zeman, Ph.D. (martin.zeman@unrr.cz)

Úřad Národní rozpočtové rady

Holečkova 31, 150 00 Praha 5

tel.: 277 771 010

e-mail: podatelna@unrr.cz

www.unrr.cz

Obsah

ÚVOD	4
1. SHRnutí	6
2. METODICKÁ POZNÁMKA	7
2. VÝVOJ POČTU ZAMĚSTNANCŮ V SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ	10
2.1 CELKOVÝ VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI V S.13.....	10
2.2 DETAILNÍ VÝVOJ DLE SUBSEKTORŮ	12
2.2.1 <i>Subsektor ústředních vládních institucí (S.1311)</i>	12
2.2.2 <i>Subsektor místních vládních institucí (S.1313)</i>	16
2.2.3 <i>Subsektor fondů sociálního zabezpečení (S.1314)</i>	18
2.3 STRUKTURA NÁHRAD ZAMĚSTNANCŮM V S.13 DLE FUNKČNÍ KLASIFIKACE VÝDAJŮ	20
3. VLÁDOU REGULOVANÁ SFÉRA	22
3.1 POČET ZAMĚSTNANCŮ VE VLÁDOU REGULOVANÉ SFÉŘE	22
3.2 VÝVOJ OBJEMU PLATŮ VE VLÁDOU REGULOVANÉ SFÉŘE DLE TYPŮ ORGANIZACÍ	24
3.2.1 <i>Organizační složky státu</i>	24
3.2.1.1 Ústřední orgány státní správy	24
3.2.1.2 Složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany	25
3.2.1.3 Vybrané OSS	25
3.2.1.4 Ostatní organizační složky státu	25
3.2.2 <i>Příspěvkové organizace</i>	25
4. VÝVOJ POČTU SYSTEMATIZOVANÝCH MÍST VE STÁTNÍ SLUŽBĚ V RESORTECH MINISTERSTEV A ÚSTŘEDNÍCH SPRÁVNÍCH ÚŘADECH	25
ZÁVĚR	27
PŘÍLOHA Č. 1: SEKTOROVÉ ČLENĚNÍ EKONOMIKY DLE ESA 2010	30
PŘÍLOHA Č. 2 SEKTOR VLÁDNÍCH INSTITUCÍ – ČESKÁ REPUBLIKA 2020	31

Úvod

Sektor vládních institucí zaměstnává v České republice nezanedbatelnou část pracovní síly. Často se ozývají hlasy politické reprezentace i široké veřejnosti volající po zvýšení jeho efektivity a potřebě realizovat úspory napomáhající dosažení cílů fiskální konsolidace. Doposud však v českém prostředí chyběla komplexní informace o detailní struktuře zaměstnanosti v tomto institucionálním vymezení, které je mezinárodně srovnatelné a relevantní pro rozpočtový dohled Evropské unie.

Český statistický úřad vykazuje průměrné přepočtené evidenční počty zaměstnanců a vývoj mezd v jednotlivých sektorech národního hospodářství, nicméně není k dispozici podrobná struktura dle institucí či jejich skupin za jednotlivé sektory. Dostupné zdroje tak neumožňují bližší pohled a analýzu vývoje zaměstnanosti ve vládním sektoru. Státní závěrečný účet připravovaný Ministerstvem financí nabízí pouze údaje za tu část sektoru, která podléhá vládní regulaci zaměstnanosti. V předkládané analýze se proto pokoušíme poskytnout komplexní rozbor struktury zaměstnanosti uvnitř sektoru vládních institucí a rozpad přírůstků pracovních úvazků v letech 2016 až 2021. Cílem studie je přinést objektivní informaci o zdrojích nárůstu počtu pracovních úvazků uvnitř vládního sektoru a eventuálně ukázat potenciál pro přípravu konsolidační strategie veřejných financí v této oblasti. Současně jsme si však plně vědomi toho, že bez detailního zmapování působností jednotlivých vládních institucí realizujících vládní politiky a jejich personální náročnosti, nelze takové rozhodnutí odpovědně učinit. Naším hlavním cílem je tedy z dostupných veřejných administrativních zdrojů zmapovat počty pracovních míst v jednotlivých institucionálních jednotkách sektoru vládních institucí, resp. v jejich skupinách, a současně popsat jejich vývoj v posledních několika letech.

V předložené studii kvantifikujeme celkový počet zaměstnanců ve vládním sektoru, z toho část placenou ze státního rozpočtu a podíl plných úvazků, které připadají na výkon státní služby. Zjistíme i to, jak velká je část podléhající regulaci zaměstnanosti a tudíž, v jaké části vládního sektoru může vláda napřímo realizovat případnou fiskální konsolidaci.

Seznam zkratk:

ABS	Archiv bezpečnostních složek
AČR	Armáda České republiky
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
BC AV ČR	Biologické centrum Akademie věd České republiky
ČBÚ	Český báňský úřad
ČEB	Česká exportní banka
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
ČVÚT	České vysoké učení technické
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
ERU	Energetický regulační úřad
ESA 2010	Evropský systém národních účtů
FN	Fakultní nemocnice
FÚ AV ČR	Fyzikální ústav Akademie věd České republiky
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘC	Generální ředitelství cel
GSFT	Garanční systém finančního trhu
HZS	Hasičský záchranný sbor
HDP	Hrubý domácí produkt
ISPV	Informační systém o průměrném výdělku
IKEM	Institut klinické a experimentální medicíny
KU	Karlova univerzita
KÚ	Katastrální úřady
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany

MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Masarykova univerzita
MUFIS	Municipální finanční společnost a.s.
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NBÚ	Nejvyšší bezpečnostní úřad
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NRI	Národní rozvojová investiční a.s.
NSA	Národní sportovní agentura
NÚDZ	Národní ústav duševního zdraví
p.b.	procentní bod
PN Brno	Psychiatrická nemocnice Brno
PPH a.s.	Pražská plynárenská holding a.s.
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
RVDA	Rada pro veřejný dohled nad auditem
RSCP	Regionální statistiky ceny práce
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
S.13	Sektor vládních institucí
S.1311	Subsektor ústředních vládních institucí
S.1313	Subsektor místních vládních institucí
S.1314	Subsektor fondů sociálního zabezpečení
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFPI	Státní fond podpory investic
SMO	Svaz měst a obcí
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZÚ	Státní závěrečný účet
TAČR	Technologická agentura České republiky
OSS	Organizační složky státu
OTE	Operátor trhu s elektřinou
ÚDHPSH	Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí
ÚHOS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚOCHB AV ČR	Ústav organické chemie a biochemie Akademie věd České republiky
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů
ÚPDI	Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
UP v Olomouci	Univerzita Palackého v Olomouci
ÚVI	Úřad vlády
VS	Vězeňská služba
VVI	Veřejné výzkumné instituce
VVŠ	Veřejné vysoké školy
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZP MV	Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra

1. Shrnutí

- V roce 2021 dosáhl **průměrný počet zaměstnanců sektoru vládních institucí přepočtený na plné pracovní úvazky 879,3 tis.**¹ Mezi lety 2017 a 2020 došlo v počtu těchto zaměstnanců k **nárůstu o více než 41,7 tis.** Nejvyšší přírůstek, cca 27,9 tis. (6,0 %), byl evidován u místních vládních institucí. V subsektoru ústředních vládních institucí narostl ve stejném období počet plných úvazků o 13,9 tis. (tj. o 4,0 %) a k nárůstu došlo také u fondů sociálního zabezpečení o cca 0,2 tis. (3,4 %).
- V **subsektoru ústředních vládních institucí** (S.1311) pracovalo v roce 2020 cca 365,1 tis. zaměstnanců (42,1 % z S.13). Přibližně 54,5 % z nich bylo zaměstnáno v organizačních složkách státu (dále jen OSS), 23,5 % ve státních příspěvkových organizacích, 11,9 % na veřejných vysokých školách, 3,4 % ve veřejných výzkumných institucích, 0,6 % ve státních fondech a 6,2 % u ostatních institucionálních jednotek.
- Celkový průměrný počet plných úvazků v OSS vzrostl mezi lety 2016 až 2020 o 4 234 (tj. o 2,2 %). V absolutním vyjádření došlo mezi **ústředními orgány státní správy** k největšímu zvýšení počtu zaměstnanců u Ministerstva vnitra (770). U **složek obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany** výrazně narostl počet zaměstnanců u Hasičského záchranného sboru (367; 3,7 %) a Vězeňské služby (271; 2,5 %). Poklesl naopak počet policistů, a to o 439 (cca 1,4 %). U **vybraných OSS** nedošlo ve sledovaném období k zásadním změnám v počtu zaměstnanců. Za pozornost však stojí poklesy u Generálního finančního ředitelství (482; 2,8 %), Katastrálních úřadů (-110, 2,52 %) a Státního pozemkového úřadu (57; tj. 4,4 %). Výrazný nárůst počtu zaměstnanců byl zaznamenán také u skupiny **OSS, které nevykonávají státní správu**, a to o 2 571 (tj. o 7,1 %). Tento přírůstek šel zejména za Armádou ČR, v jejichž řadách se zvýšil počet zaměstnanců o 2 902 (tj. 10,2 %). Vzrostl i počet zaměstnanců u OSS Ministerstva vnitra, a to o 109, tj. 5,7 %. Dále se zvýšil počet zaměstnanců Technologické agentury ČR, a to o 57 (76 %). Zaměstnanost vyjádřená průměrným počtem plných úvazků vzrostla v daném období i u státních příspěvkových organizací. Bylo to o 3 353 zaměstnanců, tj. o 4,1 %. U skupiny **příspěvkových organizací podléhajících vládní regulaci zaměstnanosti** narostl počet zaměstnanců o 986, tj. o 5,4 %. Nejvíce tomu bylo u organizací v resortu Ministerstva obrany (399; 42,5 %), kde došlo k náboru zaměstnanců u Vojenských lázeňských a rehabilitačních zařízení (cca o 420). Dále se u těchto organizací zvýšil počet zaměstnanců v resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (186; 3,6 %). Vzrostl i počet úvazků u státních příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem kultury (182; 2,8 %) a Ministerstvem pro místní rozvoj (100; 19,3 %), ke kterému přispěl zejména nábor u Centra pro regionální rozvoj ČR (97,2; 21,5 %). Zaměstnanost se zvýšila také u největšího zaměstnavatele v rámci státních příspěvkových organizací, tedy u **fakultních nemocnic**, a to o 1 825 úvazků, tj. o 4,3 %. K nárůstu došlo ve všech fakultních nemocnicích s výjimkou FN Královské Vinohrady. U **ostatních příspěvkových organizací** byl vykázán nárůst počtu úvazků o 542, tedy o 2,6 %. Největší přírůstky byly pozorovány u Ředitelství silnic a dálnic (179,4; 9,4 %), Institutu klinické a experimentální medicíny (90,1; 5,3 %), Národního ústavu duševního zdraví (68,1; 21,8 %) či Psychiatrické nemocnice Brno (61,4; 10,4 %). Ve **státních fondech** narostl počet plných úvazků o 95, tj. o 5 %, nejvíce u Státního zemědělského intervenčního fondu (48; 38 %) a Státního fondu dopravní infrastruktury (35; 34,7 %). Velmi významně se zvýšil počet plných úvazků u **veřejných vysokých škol**, konkrétně o 3 314 (tj. o 8,3 %) a dosáhl počtu 43 253. Identický procentní nárůst jako u nich jsme zaznamenali také u **veřejných výzkumných institucí**. Největší zvýšení byla evidována u Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR (141; 25,6 %), Fyzikálního ústavu AV ČR (127; 25,6 %) a Biologického centra AV ČR (105; 20,6 %).
- Téměř polovina zaměstnanců v **subsektoru místních vládních institucí** (S.1313) pracuje ve **školských příspěvkových organizacích** (247 658). Jejich počet byl ve sledovaném období navýšen o 20 831 (tj. 9,2 %). Šlo tedy o dominantní faktor ovlivňující vývoj zaměstnanosti v rámci vládního sektoru v daném období. V každém ze sledovaných let u nich počet úvazků vzrostl o více než 6,5 tis. Reálný nárůst v oblasti regionálního školství by byl navíc po zahrnutí školských právnických osob (512 zaměstnanců) a zejména škol zřízených soukromými subjekty a církvemi (17,2 tis. zaměstnanců) patrně ještě vyšší. V **ostatních příspěvkových organizacích** zřízených obcemi či kraji se nacházelo v roce 2020 téměř 114,9 tisíc plných úvazků. Pro tyto institucionální jednotky se nám nepodařilo najít agregovaný údaj o počtu zaměstnanců z administrativního datového zdroje. Přesněji jejich počet (2 214; tj. 12,7 % z S.1313) neumožnil individuální šetření. Odhadujeme však, že v nich narostl mezi lety 2017 a 2020 počet zaměstnanců o téměř 13,9 tis., tj. o 13,7 %. Jde nejčastěji o muzea, divadla, galerie, knihovny, sportoviště, filharmonie, zařízení sociální péče, technické služby, hvězdárny či datová centra. Přibližně 17,2 % zaměstnanců v S.1313 pracovalo na **krajských a obecních úřadech** (85 117). Převážná část z nich byla zaměstnána na obecních úřadech (14,9 %). Pro tento segment je typický poměrně značný pokles počtu zaměstnanců (-9,5 tis.; tj. o cca 10 %). Došlo k němu

¹ Zdroj: ČSÚ

zejména mezi lety 2019 a 2020 (o 9 192 úvazků). Významná část úvazků se nalézají i v 49 **akciových společnostech** zařazených do S.1313 (43 162; 8,7 % v S.1313). Jedná se nejčastěji o okresní nemocnice (41), nicméně patří sem například i Pražská plynárenská Holding, a.s. Počet zaměstnanců v nich vzrostl mezi roky 2017 a 2020 o 2 198,2 (5,4 %). Část jednotek v S.1313 má také formu **společností s ručením omezeným** (18). Z poloviny jde opět o nemocnice. Celkem v nich bylo evidováno 2 672 plných úvazků, přičemž jejich počet se ve sledovaném období zvýšil o více než 14 %. Nepatrná část zaměstnanců v tomto subsektoru pracovala i v obecně **prospěšných společnostech, zájmových sdruženích právnických osob, ústavech, vědeckých výzkumných institucích a v nadacích a nadačních fondech**.

- **Subsektor fondů sociálního zabezpečení (S.1314)** je s 16 institucionálními jednotkami nejmenším ze subsektorů sektoru vlády. Převážná část z 6 087 plných úvazků se nachází v sedmi **zdravotních pojišťovnách**. Největší z nich je s průměrným stavem 3 621 přepočtených evidenčních míst (59,3 % z S.1314) Všeobecná zdravotní pojišťovna. V absolutním i relativním vyjádření rostl nejrychleji počet míst ve Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra ČR, a to o 80, resp. 13,1 %. Dle našich výpočtů vzrostl ve sledovaném období celkový průměrný počet míst v S.1314 o 174, tj. cca o 2,9 %.
- Drtivá část zvýšení počtu zaměstnanců proběhla ve vládou regulované části sektoru vládních institucí. **V roce 2020 v ní pracovalo 463,6 tis. zaměstnanců**. Mezi lety 2016 a 2020 se jejich počet zvýšil o 41,3 tis. Meziroční přírůstek zaměstnanců se v těchto letech nejčastěji pohyboval mezi 8–9 tis., přičemž nejvyšší byl dosažen v roce 2020, kdy se jejich počet zvýšil o 14,6 tis.
- Vláda sleduje **systematizaci služebních a pracovních míst** v 234 služebních úřadech. K začátku roku 2020 bylo schváleno 75 796 služebních a pracovních míst, přičemž 89,6 % jich bylo v režimu zákona o státní službě a 10,4 % zákoníku práce. Na ministerstvech bylo evidováno přes 15 tis. míst, na jim podřízených služebních úřadech, které spolu s nimi tvoří tzv. resorty, bylo vykázáno 51,6 tis. míst. Na ostatních ústředních správních úřadech bylo evidováno 9,2 tis. míst. Počet služebních míst na ministerstvech a ostatních ústředních správních úřadech ve sledovaném období poklesl o 2 174 (tj. o 2,8 %).

2. Metodická poznámka

Předkládaná studie analyzuje vývoj počtu zaměstnanců v sektoru vládních institucí² tak, jak jej definuje Evropský systém národních účtů (ESA 2010).³ Vychází tak ze sektorové klasifikace, podle níž je sektor vládních institucí (S.13) dále členěn na subsektory.⁴ Údaje jsou vykazovány v přepočtu na plné pracovní úvazky. Jedná se o tzv. průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců, který zahrnuje osoby v pracovním či služebním poměru.⁵ Dále je jako podpůrný údaj ve studii využíván i vývoj počtu fyzických osob zaměstnaných v tomto sektoru. Popsány jsou i další dostupné administrativní zdroje, zejména pak vývoj počtu zaměstnanců a jejich odměn financovaných ze státního rozpočtu a zaměstnanců ve státní službě. Studie sleduje vývoj ukazatelů za období let 2017 až 2020 (za vládou regulovanou sféru mezi roky 2016 a 2020).

V údajích o počtu zaměstnanců nejsou zahrnuty osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů), soudci, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), učni, osoby pracující na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, zaměstnanci ekonomických subjektů statisticky nesledovaných. V drtivé většině případů je proveden přepočet na zaměstnavatelem stanovenou (plnou) pracovní dobu. Průměrné údaje představují aritmetický průměr počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce.⁶

Základním datovým zdrojem této analýzy jsou státní závěrečné účty státního rozpočtu, konkrétně tabulky 10 a 11 v sešitu G Tabulková část k návrhu státního závěrečného účtu ČR (dále jen SZÚ).⁷ Tyto tabulky obsahují přepočtené stavy zaměstnanců a vývoj jejich mezd v tzv. vládou regulované sféře. Údaje ve SZÚ jsou členěny

² Představuje všechny institucionální jednotky zabývající se převážně přerozdělením národního důchodu a bohatství, a dále neziskové instituce kontrolované a financované vládou.

³ Toto institucionální vymezení je používáno i pro rozpočtový dohled v rámci EU a je tudíž mezinárodně srovnatelné.

⁴ V ČR se jedná o sektory ústředních vládních institucí (S.1311), místních vládních institucí (S.1313) a fondů sociálního zabezpečení (S.1314). Podrobněji viz Příloha č. 2 na str. 31.

⁵ Řadí se sem např. i společníci v s. r. o., komanditisté v k. s. apod., mají-li uzavřenu pracovní smlouvu se svou společností. Řadí se sem i osoby zařazené mimo výkon služby nebo zproštěné jejího výkonu, pobírají-li příslušnou část platu. Nezahrnují se ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené, učni, studenti na praxi, osoby pracující podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, soudci, členové zastupitelstev všech stupňů.

⁶ Průměrný počet za měsíc se počítá jako součet FO v jednotlivých dnech měsíce sledovaného období (vč. dnů pracovního klidu a pracovního volna), který se dělí počtem všech kalendářních dnů příslušného měsíce.

⁷ [Státní závěrečný účet ČR za rok 2020 | 2020 | Ministerstvo financí ČR \(mfc.cz\)](#)

na ústřední orgány státní správy⁸ (tj. ministerstva a úřady typu Správa státních hmotných rezerv či Český báňský úřad), jednotlivé organizační složky státní správy (např. Generální finanční ředitelství (dále jen GFR) či Česká inspekce životního prostředí (dále jen ČIŽP)). Odděleně jsou sledovány složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany (v kapitolách MO, MF, MV, MS). Výše uvedené tři skupiny pak spolu tvoří OSS vykonávající státní správu. Poslední skupinu OSS představují tzv. ostatní OSS. Řadí se sem tedy instituce, které nevykonávají státní správu, a jde např. o Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen NKÚ).

Vedle OSS jsou uváděny údaje za příspěvkové organizace (dále jen PO) odměňující své zaměstnance podle z. č. 262/2006 Sb., § 109, odst. 3.⁹ Zatímco všechny OSS jsou v systému ESA 2010 zařazeny do subsektoru S.1311 Ústřední vládní instituce, výrazná část PO, u nichž jsou platy zaměstnanců financovány ze státního rozpočtu, je řazena do subsektoru S.1313 Místní vládní instituce. Konkrétně jde o tu část regionálního školství, kde jsou zřizovateli obce a kraje. U přepočteného počtu zaměstnanců v těchto PO jsme použili informace dostupné z publikace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) Zaměstnanci a mzdové prostředky ve školství.¹⁰ Konkrétně byla využita Tabulka 2.1.2 Průměrný přepočtený počet zaměstnanců. Do subsektoru S.1313 pak byla převedena ta část regionálního školství, u níž je zřizovatelem obec či kraj. V subsektoru S.1311 byly ponechány pouze PO, zřízené MŠMT. Údaj za ně jsme převzali ze systému státní pokladny (školské PO v kapitole MŠMT).¹¹

Za PO zařazené do S.1311, které nejsou předmětem regulace zaměstnanosti ve vládní sféře, bylo třeba analyzovat výroční zprávy (průměrné přepočtené počty zaměstnanců) či využít databázi státní pokladny (finanční výkaz SPO, část II Doplňující údaje – hlavní činnost státních příspěvkových organizací)¹². Tato databáze obsahuje na řádcích 100 a 101 údaje o přepočteném počtu míst zaměstnanců v pracovním poměru a na služebních místech podle zákona o státní službě. V tomto případě však nejde o průměrné stavy, ale o evidenční počty zaměstnanců ke konci roku. Na základě této databáze jsme rozdělili státní PO na ty, které podléhají vládní regulaci, a neregulované.

Obdobně za 6 státních fondů, 27 veřejných vysokých škol (dále jen VVŠ) a 70 veřejných výzkumných institucí (dále jen VVI) (v S.1311)¹³ byly využity údaje z výročních zpráv. V nich obsažená data nabízí z metodického úhlu pohledu širokou škálu ukazatelů, a to od počtu fyzických osob, přes jejich přepočtené počty (plně úvazky), až po průměrná a evidenční data.

Zbývající skupina institucionálních jednotek v S.1311 je výrazně heterogenní a tvoří ji vládní instituce s právní formou akciové společnosti (Česká exportní banka (dále jen ČEB), Exportní garanční a pojišťovací společnost (dále jen EGAP), Podpůrný garanční, rolnický a lesnický fond (dále jen PGRLF), Národní rozvojová banka (dále jen NRB), MUFIS, PRISKO), státní organizace (Správa železnic), obecně prospěšné společnosti (Horská služba ČR) nebo instituce zřízené zvláštním zákonem (Česká televize¹⁴, Český rozhlas¹⁵).

V subsektoru místních vládních institucí S.1313 byla použita data za krajské a obecní úřady získaná od Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) (průměrný evidenční počet zaměstnanců v odvětvích veřejné správy v České republice) v rámci skupiny 841 Veřejná správa (klasifikace CZ-NACE). Jedná se tedy o údaje o počtu fyzických osob, nikoli o přepočtené počty zaměstnanců. Proto lze předpokládat určité nadhodnocení těchto údajů. Uvedené údaje jsme doplnili o počty zaměstnanců za Asociaci krajů a odhad za Svaz měst a obcí (dále jen SMO). Dále jsme přidali úvazky v PO v regionálním školství, jejichž zřizovateli jsou obce a kraje. Tyto údaje byly získány z výše zmíněné publikace MŠMT. Za veřejné výzkumné instituce zařazené do S.1313 (celkem 6) jsme použili přepočtené počty zaměstnanců uvedené v jejich výročních zprávách. Tam, kde tyto údaje nebyly k dispozici, jsme pracovali s počty fyzických osob, stejně jako v dalších případech. Stejný přístup individuálních šetření z výročních zpráv získaných ze sbírky listin v obchodním rejstříku jsme zvolili i u společností s ručením omezeným (9 nemocnic, 2 divadla a 7 dalších jednotek), akciových společností (41 nemocnic, Pražskou plynárenskou Holding a.s. a 8 dalších jednotek), obecně prospěšných společností (5 divadel, 3 filharmonie, 1 nemocnici a 17 dalších jednotek), ústavů (8) a zájmových sdružení právnických osob (2). Za ostatní PO a dobrovolné svazky obcí (dále jen DSO) nejsou k dispozici agregované údaje. Byl proto použit odhad vypočtený za tuto skupinu jako reziduum mezi

⁸ Složka státní moci, která vykonává správu na věcně vymezeném úseku fungování společnosti. Jde o správní úřad, který stojí na vrcholu správní hierarchie a jemuž není nadřízen žádný jiný úřad, ale zpravidla vláda.

⁹ Plat je peněžitě plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem, kterým je a) stát, b) ÚSC, c) státní fond, d) příspěvková organizace, jejíž náklady na platy a odměny za pracovní pohotovost jsou plně zabezpečovány z příspěvku na provoz poskytovaného z rozpočtu zřizovatele nebo z úhrad podle zvláštních právních předpisů, nebo e) školská práv. osoba zřízená MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona.

¹⁰ [Zaměstnanci a mzdové prostředky ve školství - rok 2020, MŠMT ČR \(msmt.cz\).](https://monitor.statnipokladna.cz/analiza)

¹¹ <https://monitor.statnipokladna.cz/analiza>.

¹² [Monitor - informační portál Ministerstva financí \(statnipokladna.cz\).](https://monitor.statnipokladna.cz/)

¹³ V S.1313 bylo identifikováno 6 veřejných výzkumných institucí.

¹⁴ Z. č. 483/1991 Sb. o České televizi.

¹⁵ Z. č. 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu.

celkovým průměrným přepočteným počtem zaměstnanců v S.1313 publikovaným ČSÚ a úvahy identifikované v dříve uvedených jednotkách či jejich skupinách. Celkem nicméně jde o více než dva tisíce institucionálních jednotek. Individuální zjišťování proto u této skupiny není efektivní a vzhledem k našim kapacitním možnostem ani realizovatelné.

Také v subsektoru S.1314 – Fondy sociálního zabezpečení jsme pro zdravotní pojišťovny (počet 7) vycházeli z údajů získaných z výročních zpráv. V nich jsou k dispozici data o přepočtených evidenčních a průměrných stavech zaměstnanců. Za ostatní jednotky zařazené do S.1314 mající formu tzv. zapsaného spolku (Svaz zdravotních pojišťoven ČR, Kancelář zdravotních pojišťoven) či Asociaci zdravotních pojišťoven a Otevřený svaz zdravotních pojišťoven jsme použili, buď data z jimi publikovaných výročních zpráv, webových stránek, nebo expertní odhady.

Jako kontrolní údaje při výpočtu stavu zaměstnanců v jednotlivých subsektorech S.13 a pro popis agregátního vývoje byly použity průměrné evidenční počty zaměstnanců zveřejněné ČSÚ.¹⁶ Údaje o náhradách zaměstnancům¹⁷ a jejich členění dle COFOG byly získány z databáze EUROSTAT (General government expenditure by function)¹⁸. Eventuální rozdíly lze připsat rozdílné metodice. Jak již bylo několikrát zmíněno, zatímco ČSÚ publikuje průměrné přepočtené evidenční počty zaměstnanců, my jsme v některých případech byli nuceni pracovat s přepočtenými počty zaměstnanců ke konci období či s počty fyzických osob. ČSÚ vychází u kompilace dat o vývoji počtu zaměstnanců v některých případech z výběrových statistických šetření, my jsme se snažili všude tam, kde to bylo možné, použít administrativní datové zdroje (byly použity všude kromě části subsektoru S.1313). Rozdíl mezi naším výpočtem a údajem zveřejněným ČSÚ za rok 2016 vznikl především kvůli změně v sektorové klasifikaci některých institucionálních jednotek (zejména přesunu části příspěvkových organizací – nemocnic ze sektoru S.11 Nefinanční podniky do sektoru S.13 Vládní instituce) a také tomu, že ČSÚ zpětně tato data neaktualizuje. Statistiky počtu zaměstnanců zpracovávané ČSÚ nejsou evidencí zaměstnanců (ani v odvětvích veřejné správy), jde o data zpracovaná za pomoci sběru dat výběrovým způsobem a následně dopočtená podle aktuální statistické metodiky. Jejich hlavním účelem je poskytnout informace o trendech ve vývoji mezd a počtu zaměstnanců v celém národním hospodářství.

Tabulka č. 1: Rozdíl v odhadu počtu zaměstnanců v S.13 – ČSÚ vs. ÚNRR

Počty zaměstnanců	2016	2017	2018	2019	2020
S.1311 (ČSÚ)	281 100	351 200	358 100	362 000	365 100
S.1311 (ÚNRR)	347 928	352 284	358 420	362 431	364 071
S.1313 (ČSÚ)	455 197	468 300	476 700	485 100	496 200
S.1313 (ÚNRR)	455 197	468 300	476 700	485 100	496 200
S.1314 (ČSÚ)	5 900	5 900	6 000	6 100	6 100
S.1314 (ÚNRR)	5 862	5 935	5 971	6 109	6 100
Rozdíl	-66 790	-1 119	-291	-440	1 029
Podíl na celkovém počtu v S.13	-9,00%	-0,14%	-0,03%	-0,05%	0,12%

Zdroj: ČSÚ, výpočty autorů

Pozn.: Institucionální vymezení pro rok 2016 dle ESA 2010 není konzistentní s následujícími obdobími (podrobné vysvětlení viz výše).

Počet a struktura zaměstnanců ve státní službě je publikován ve Výročních zprávách o státní službě¹⁹ přípravených Ministerstvem vnitra (dále jen MV).

Jako další zdroj informací lze využít informační systém o platech Ministerstva financí (dále jen MF)²⁰, v němž je uveden i evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách (AA0115) a průměrný evidenční počet zaměstnanců (AA0114) za jednotlivé ekonomické subjekty. Výsledky šetření nicméně MF nezveřejňuje a dále je poskytuje Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) v rámci Informačního systému o průměrném výděлку (dále jen ISPV)²¹ a Regionální statistiky ceny práce (dále jen RSCP). Údaje zveřejněné MPSV v rámci ISPV jsou na rozdíl

¹⁶ Veřejná databáze a archivu ČSÚ: <https://www.czso.cz/csu/czso/evidencni-pocet-zamestnanctu-a-jejich-mzdy-v-jednotlivych-ctvrtletich-definitivni-udaje-2019>.

¹⁷ Náhrady zaměstnancům (D.1) se definují jako celková odměna, peněžní nebo v naturální, kterou má zaplatit zaměstnavatel zaměstnanci za jím provedenou práci v daném účetním období. (ESA 2010, odstavec 4.02). Náhrady zaměstnancům se skládají z mezd a platů v penězích nebo naturálních (D.11) a skutečných a imputovaných sociálních příspěvků zaměstnavatele (D.121 a D.122).

¹⁸ [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/).

¹⁹ [Výroční zpráva o státní službě - Státní služba \(mvr.cz\)](#).

²⁰ [Informační systém o platech MF ČR](#).

²¹ [Informační systém o průměrném výděлку \(ISPV\)](#).

od ČSÚ uvedeny dle klasifikace CZ-ISCO²². Současně ISPV využívá jinou metodiku pro přepočtení zaměstnanců, kdy je přepočten proveden na zaměstnance s plným pracovním úvazkem a plně placenou dobou, a zároveň je abstrahováno od zaměstnanců se stanovenou pracovní dobou kratší než 30 hodin týdně nebo s placenou dobou kratší než 1 měsíc. Údaje o zaměstnancích v ISPV tak mohou být v porovnání s daty ČSÚ podhodnoceny. Vzhledem k tomu, že ISPV nesleduje celý sektor S.13, ale pouze jeho platovou část²³, a zároveň klasifikace CZ-ISCO neumožňuje rozdělení zaměstnanců do jednotlivých subsektorů a popř. institucí, nebyl v rámci této analýzy použit.

2. Vývoj počtu zaměstnanců v sektoru vládních institucí²⁴

2.1 Celkový vývoj zaměstnanosti v S.13

Na celkovém průměrném evidenčním počtu zaměstnanců v národním hospodářství se vládní sektor v roce 2021 podílel cca 22,1 % (viz Tabulka č. 3). Ve srovnání s rokem 2017 došlo k zvětšení jeho takto vyjádřené velikosti o cca 1,5 p.b. (viz Tabulka č. 3).

Největší část zaměstnanců pracovala v **subsektoru místních vládních institucí (57,5 %)** následovaném **subsektorem ústředních vládních institucí (41,8 %)**. V **subsektoru fondů sociálního zabezpečení**, kam spadají především zdravotní pojišťovny, pracovalo zbývajících **méně než 1 %** zaměstnanců vládního sektoru.

Tabulka č. 2: Průměrný evidenční počet fyzických osob zaměstnaných v S.13 – 2017 až 2021 (v tisících)

	2017	2018	2019	2020	2021
Národní hospodářství	4 142,9	4 211,0	4 226,7	4 159,1	4 167,2
Vládní sektor	877,7	896,6	912,7	930,1	942,8
Ústřední vládní instituce	372,4	380,7	385,9	390,1	393,3
Místní vládní instituce	499,3	509,8	520,6	533,8	543,4
Fondy sociálního zabezpečení	6	6,1	6,2	6,3	6,2
Podíl vládního sektoru (%)	21,2	21,3	21,6	22,4	22,6

Zdroj: ČSÚ

Vyjádření zaměstnanosti ve vládním sektoru dle počtu fyzických osob odráží skutečný počet pracovníků, kteří pobírají odměnu za práci od některé z vládních institucí. Vládní sektor v průměru za rok 2021 zaměstnával bez ohledu na velikost pracovního úvazku **cca 942,8 tis. fyzických osob, tj. 22,6 %** takto vyjádřeného **průměrného evidenčního počtu zaměstnanců** v národním hospodářství. V úvahu je však třeba vzít skutečnost, že někteří pracovníci pracují pouze na částečné úvazky a mohou tak být v dané množině zahrnuti několikrát.

Tabulka č. 3: Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců v S.13 – 2010 až 2021 (v tisících)

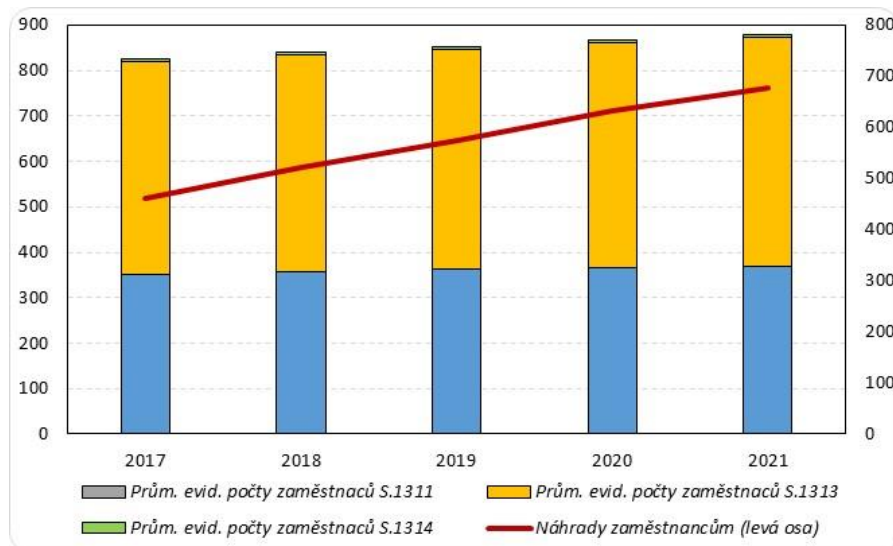
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Národní hospodářství	3 786,1	3 773,3	3 775,1	3 737,4	3 778,5	3 856,9	3 925,7	4 012,3	4 073,7	4 061,7	3 979,2	3 982,5
Vládní sektor	641,3	625,7	622,1	629,6	636,6	642,6	648,0	825,4	840,7	853,2	867,4	879,3
Ústřední vládní instituce	278,3	269,3	272,4	273,7	276,2	279,1	281,1	351,2	358,1	362,0	365,1	367,9
Místní vládní instituce	355,9	349,7	343,6	350,1	354,6	357,6	361,0	468,3	476,7	485,1	496,2	505,4
Fondy sociálního zabezpečení	7,1	6,7	6,0	5,8	5,8	5,8	5,9	5,9	6,0	6,1	6,1	6,0
Podíl S.13 na S.1 (v %)	16,9	16,6	16,5	16,8	16,8	16,7	16,5	20,6	20,6	21,0	21,8	22,1

Zdroj: ČSÚ

²² Klasifikace CZ-ISCO je založena na dvou hlavních principech, a to druh vykonávané práce a úroveň dovedností.

²³ Platová sféra je vymezená zákonem č. 262/2006 Sb., §109, odst. 3.

²⁴ V údajích o počtu zaměstnanců za celý S.13 nejsou zahrnuty osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů), soudci, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), učni, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, zaměstnanci ekonomických subjektů statisticky nesledovaných.

Graf č. 1: Vývoj průměrného evidenčního počtu zaměstnanců a náhrad zaměstnancům v S.13 v letech 2017 až 2021 (v tis. plných úvazků a mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: levá osa – průměrné evidenční počty zaměstnanců v subsektorech S.13, pravá osa – náhrady zaměstnancům.

V roce 2021 dosáhl **průměrný počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky 879,3 tis.** Mezi roky 2017 a 2020 došlo k **nárůstu** takto vyjádřeného počtu zaměstnanců v S.13 o **více než 41,7 tis.** Nejvyšší nárůst byl evidován v subsektoru místních vládních institucí, kde se počet zaměstnanců zvýšil z více než 468,3 tis. na 496,2 tis., tj. o cca 27,9 tis. (6,0 %). V subsektoru ústředních vládních institucí narostl ve stejném období jejich počet o 13,9 tis. (tj. o 4,0 %). I když v subsektoru fondů sociálního zabezpečení není početní nárůst příliš významný – cca o 0,2 tis. zaměstnanců, v procentuálním vyjádření činil 3,4 %.

Tabulka č. 4: Mezinárodní srovnání vývoje náhrad zaměstnancům v S.13 (v %)

	Podíl na HDP		Podíl na běžných výdajích S.13		Podíl na celkových výdajích S.13	
	2017	2020	2017	2020	2017	2020
CZ	9,0	11,1	25,8	27,0	23,1	23,5
PL	10,2	11,0	27,9	25,5	24,7	22,5
HU	10,8	10,8	26,9	26,8	23,1	21,0
SK	9,4	11,4	26,0	27,6	23,7	25,1
AT	10,6	11,4	2,9	21,5	21,5	19,9
DE	7,7	8,4	18,9	18,0	17,4	16,6
EA	9,9	10,7	22,9	21,7	21,0	19,9
EU-27	10,1	10,9	23,7	22,6	21,7	20,6

Zdroj: Eurostat

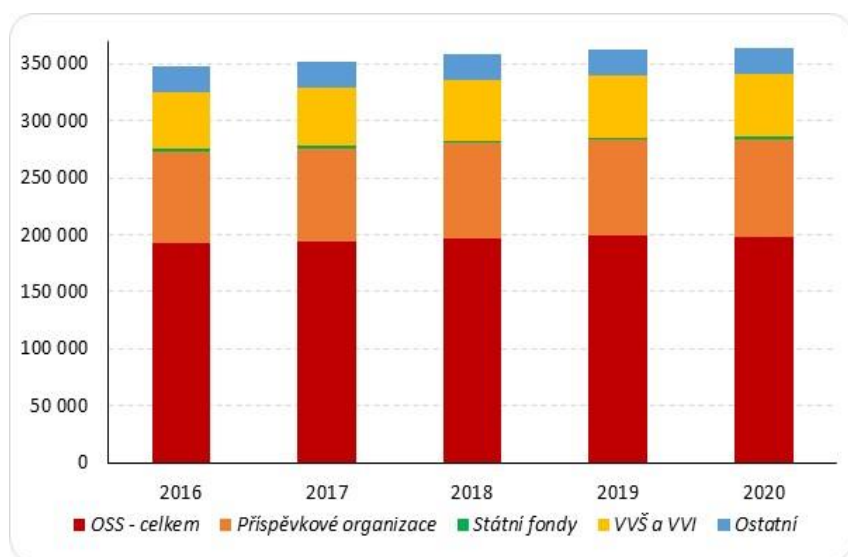
Podíl náhrad zaměstnancům na HDP byl v roce 2017 čtvrtý nejnižší v EU. Nižší byl zejména u zemí s výrazně většími ekonomikami, jako jsou Německo, Nizozemí či Irsko. V roce 2020 se tento podíl dostal mírně nad úroveň průměru EU-27. Stále se však pohyboval v první třetině zemí EU-27 s nejnižšími podíly na HDP. K uvedenému srovnání je však třeba přistupovat se zvýšenou mírou obezřetnosti, protože kromě úspor z rozsahu u velkých ekonomik je výrazným způsobem ovlivněno podobou vládních sektorů v jednotlivých členských státech a např. způsobem zajišťování zdravotní péče, která ve všech zemích není poskytována prostřednictvím institucionálních jednotek zahrnutých do vládního sektoru.

2.2 Detailní vývoj dle subsektorů

2.2.1 Subsektor ústředních vládních institucí (S.1311)

Jak již bylo zmíněno v předchozí subkapitole, v subsektoru ústředních vládních institucí pracovalo v roce 2020 cca 365,1 tis. zaměstnanců (42,1 % plných úvazků v S.13)²⁵. **Přibližně 54,5 % z nich bylo zaměstnáno v OSS, 23,5 % ve státních příspěvkových organizacích, 11,9 % na veřejných vysokých školách (dále jen VVŠ), 3,4 % ve veřejných výzkumných institucích (dále jen VVI), 0,6 % ve státních fondech a 6,2 % u ostatních institucionálních jednotek zařazených do S.1311.**

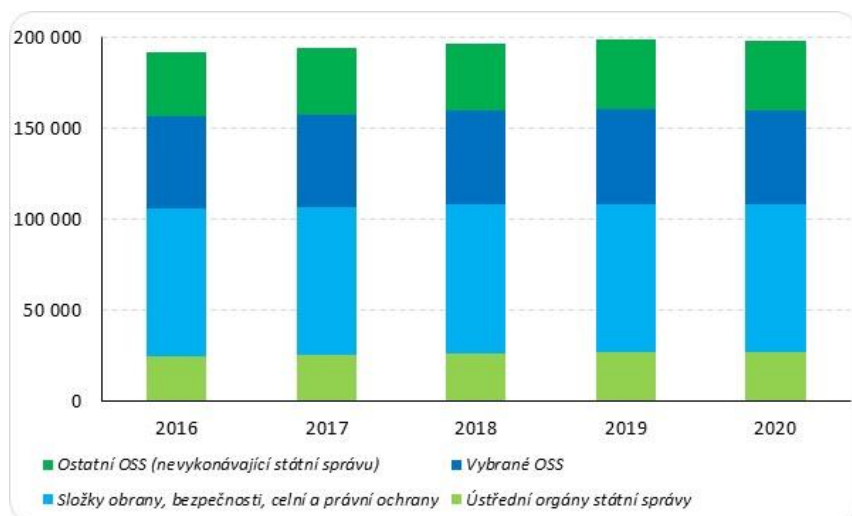
Graf č. 2: Počty zaměstnanců S.1311 v letech 2016 až 2020

Zdroj: SZÚ 2016-2020, výpočty autorů

V rámci skupiny **OSS** pracuje 80,5 % zaměstnanců v **OSS zajišťujících výkon státní správy**²⁶. Jejich počet se mezi roky 2017 a 2020 zvýšil o 3 122 zaměstnanců (tj. necelá 2 %).

Graf č. 3: Počty zaměstnanců v OSS S.1311 v letech 2016 až 2020

Zdroj: SZÚ 2016-2020

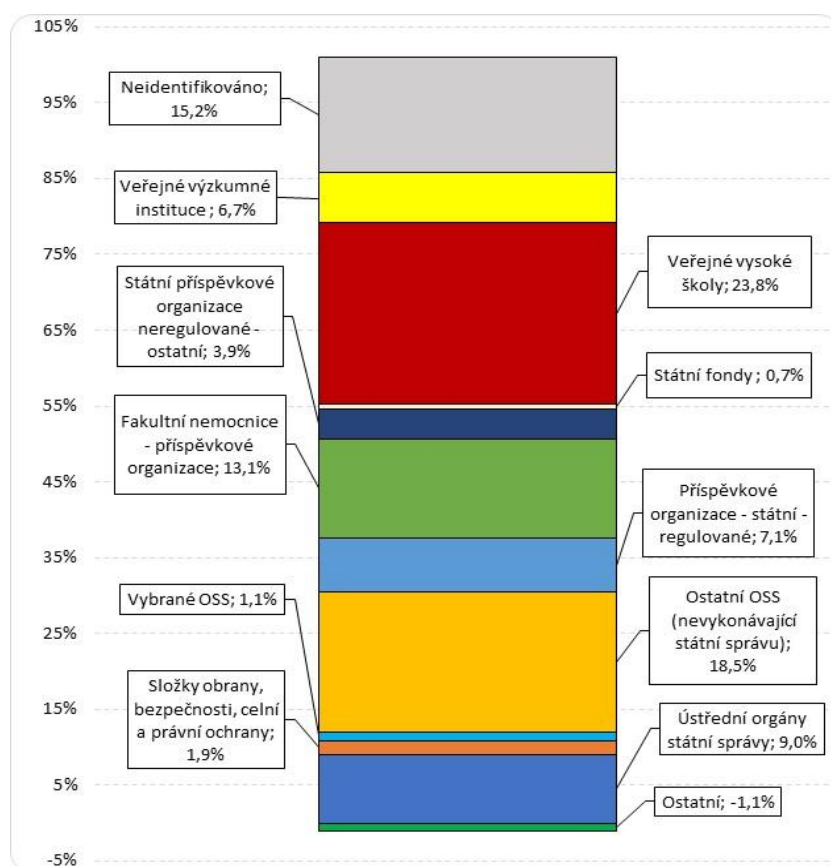
²⁵ V textu je v některých případech používáno místo termínu průměrný přepočtených počet zaměstnanců (resp. plné úvazky) zjednodušené označení zaměstnanci. Význam je však stejný a lze jej snadno pochopit z kontextu.

²⁶ Ministerstva a další ústřední orgány státní správy, Složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany a Vybrané OSS státu.

Největším zaměstnavatelem mezi **ústředními orgány státní správy** je s 10,7 tis. civilními zaměstnanci (39,9 % zaměstnanců v této skupině) MV. Nejvyšší procentuální nárůsty počtu zaměstnanců mezi ústředními orgány státní správy zaznamenali, kromě nově vzniklých institucí,²⁷ ČSÚ (18,5 %), Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR) (15,9 %) a Ministerstvo zdravotnictví (dále jen MZ) (13,8 %). U ČSÚ lze předpokládat přechodné navýšení kvůli realizaci sčítání lidu, domů a bytu a u MZ vlivu pandemie COVID-19. V absolutním vyjádření pak došlo mezi ústředními orgány státní správy k zdaleka největšímu zvýšení počtu zaměstnanců u MV (770). Na druhé straně největší poklesy počtu úvazků byly evidovány u Úřadu vlády (dále jen ÚVI) (-27,2 %), Národního bezpečnostního úřadu (dále jen NBÚ) (-16,6 %) a Ministerstva zemědělství (-10,5 %) (dále jen MZe).

K mírnému procentuálnímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo i u **složek obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany** (0,2 %). Protože však jde o velkou skupinu (22,4 % úvazků v S.1311), má větší vypovídací schopnost pohled na absolutní nárůsty počtu zaměstnanců. K největším nárůstům došlo u Hasičského záchranného sboru (dále jen HZS) (367 zaměstnanců, 3,7 %) a Vězeňské služby (dále jen VS) (271 zaměstnanců, 2,5 %). Naopak výrazně poklesl počet policistů, a to o 439 (cca 1,4 %).

Graf č. 4: Rozpad změny v počtu zaměstnanců v S.1311²⁸

Zdroj: Výpočty autorů

U vybraných OSS (14,1 % úvazků v S.1311) nedošlo ve sledovaném období k zásadním změnám v počtu zaměstnanců (nárůst o 0,3 %). Za pozornost stojí výraznější poklesy u Generálního finančního ředitelství (dále jen GFR) (482 zaměstnanců; 2,8 %), Katastrálních úřadů (dále jen KÚ) (110 zaměstnanců; 2,52 %) a Státního pozemkového úřadu (dále jen SPÚ) (57 zaměstnanců; tj. 4,4 %). To lze pravděpodobně přičíst procesu digitalizace a technologickému pokroku. K nárůstům došlo u, v roce 2015 vzniklé, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (626

²⁷ Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

²⁸ Kategorie neidentifikováno je vztažena k rozdílu, který vykazuje ve svých mzdových statistikách ČSÚ. Pokud bychom uvažovali pouze námi zpracované odhady, pak by podíl na změně mezi roky 2017 a 2020 byl následující: ústřední orgány státní správy (10,6 %); složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany (2,3 %); vybrané OSS (1,3 %); ostatní OSS (nevykonávající státní správu) (21,8 %); státní příspěvkové organizace – regulované (9,8 %); fakultní nemocnice (15,3 %); ostatní státní příspěvkové organizace – neregulované (3,1 %); státní fondy (0,8 %); veřejné vysoké školy (28,1 %); veřejné výzkumné instituce (8,0 %); ostatní (-1,3 %).

zaměstnanců)²⁹ a u úřadů práce (69 zaměstnanců; 0,61 %). I v této skupině se nicméně patrně projevilo přechodné dopad pandemie COVID-19 (Krajské hygienické stanice 37 zaměstnanců, tzn. 1,8 % a Státní ústav pro kontrolu léčiv 45 zaměstnanců, tj. 9,83 %).

Zbývajících 19,5 % **OSS** jsou instituce, **kteří státní správu nevykonávají** (10,6 % průměrných přepočítaných míst v S.1311). Jde například o Armádu ČR (dále jen AČR), Akademii věd, Technologickou agenturu ČR (dále jen TAČR) či Nejvyšší kontrolní úřad. V této skupině byl zaznamenán výrazný nárůst počtu úvazků, a to o 2 571 (tj. o 7,1 %), který jde zejména za AČR, v jejíž řadách narostl počet zaměstnanců o 2 902 (tj. 10,2 %). V tomto případě se patrně jedná zejména o vojáky. Vzrostl i počet zaměstnanců v OSS MV³⁰, a to o 109, tj. 5,7 %. Výrazně se zvýšilo i množství zaměstnanců TAČR, a to o 57 (76 %). Vysoký byl i nárůst u MZ (44 zaměstnanců, 19 %), ten však lze s velkou mírou pravděpodobnosti opět přičíst na vrub pandemie.

Na státní příspěvkové organizace připadá v subsektoru S.1311 cca 85,6 tis. úvazků³¹ (23,5 % z S.1311). Zaměstnanost vyjádřená průměrným počtem plných úvazků vzrostla v tomto segmentu ve sledovaném období o 3 353 zaměstnanců, tj. o 4,1 %. Tyto organizace jsme rozčlenili na **příspěvkové organizace podléhající vládní regulaci zaměstnanosti, fakultní nemocnice a ostatní příspěvkové organizace**. Na první skupinu připadá 22,6 % úvazků z jejich celkového počtu ve státních příspěvkových organizacích. Jejich počet ve sledovaném období vzrostl o 986, tj. o 5,4 %. Největší nárůsty lze pozorovat u organizací v resortu Ministerstva obrany (dále jen MO)³² (399; 42,5 %), kde došlo k náboru zaměstnanců u Vojenských lázeňských a rehabilitačních zařízení (cca o 420). Dále se zvýšil počet zaměstnanců i u státních příspěvkových organizací v resortu MŠMT (186; 3,6 %). Tento nárůst byl dán zejména navýšením počtu zaměstnanců v Národním pedagogickém institutu (o 240,8) v roce 2020.³³ Vzrostl i počet úvazků u státních příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem kultury (dále jen MK) (182; 2,8 %) a MMR (100; 19,3 %)³⁴, kde k nárůstu přispělo zejména Centrum pro regionální rozvoj České republiky (100).

Největší skupinu zaměstnanců v rámci státních příspěvkových organizací tvoří s 44 523 úvazky (52 % státních příspěvkových organizací) **fakultní nemocnice** (12). Celkem do ní spadá 12,2 % průměrného stavu přepočtených míst v S.1311. Zaměstnanost se v nich ve sledovaném období zvýšila o 1 825 úvazků, tj. o 4,3 %. Ve všech fakultních nemocnicích s výjimkou FN Královské Vinohrady byl vykázán výrazný nárůst zaměstnanců. Nejvyšší byly zaznamenány u FN Ostrava (275; 8,4 %), FN Motol (270; 5,2 %), FN Brno (250; 4,6 %) a FN Bulovka (229; 10,3 %).³⁵

U ostatních příspěvkových organizací (49) byl vykázán nárůst průměrného počtu přepočtených úvazků celkem o 542, tedy o 2,6 %. Největší přírůstky byly pozorovány u Ředitelství silnic a dálnic (dále jen ŘSD) (179,4; 9,4 %), Institutu klinické a experimentální medicíny (dále jen IKEM) (90,1; 5,3 %), Národního ústavu duševního zdraví (dále jen NÚDZ) (68,1; 21,8 %) či Psychiatrické nemocnice Brno (dále jen PN Brno) (61,4; 10,4 %). V tomto segmentu je evidováno 6 % průměrných přepočtených míst v S.1311.

Ve státních fondech (6) pracuje celkem cca 2 015 zaměstnanců (0,6 % v S.1311). Během sledovaného období v nich došlo k nárůstu plných úvazků o 95, tj. o 5 %. Nejvyšší jsme zaznamenali u Státního zemědělského intervenčního fondu (dále jen SZIF) (48; 38 %), Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen SFDI) (35; 34,7 %) a Státního fondu podpory investic (dále jen SFPI) (10; 20 %).

Významný segment v rámci S.1311 (11,9 %) představují **veřejné vysoké školy** (dále jen VVŠ). Počet průměrných přepočtených míst v nich v daném období narostl o 3 314 (tj. o 8,3 %) a dosáhl 43 253 úvazků. Dominantními zaměstnavateli jsou v rámci nich Karlova univerzita (dále jen KU) (cca 9,1 tis.), Masarykova univerzita (dále jen MU) (4,6 tis.), České vysoké učení technické (dále jen ČVUT) (4,2 tis.) a Univerzita Palackého v Olomouci (UP v Olomouci) (3,1 tis.).

Identický nárůst počtu úvazků jako u VVŠ jsme zaznamenali také u **veřejných výzkumných institucí** (dále jen VVI) (70). Ty vykazovaly na konci roku 2020 cca 12 235 průměrných přepočtených úvazků (tj. 3,4 % v S.1311).

²⁹ Nárůst je však patrně kompenzován poklesem u ostatních OSS (nevykonávajících státní správu) o cca 557 zaměstnanců oproti roku 2017.

³⁰ Mezi OSS nevykonávající státní správu patřily v resortu MV v roce 2020: Zdravotnické zařízení MV (412,83 civil. zaměstnanců), Centrum sportu - Olymp (317,03 civil. zaměstnanců), Střední a VOŠ odborná škola požární a (32,77 civil. zaměstnanců, 37,74 příslušníků) VŠ a střední policejní škola Holešov (142,78 civil. zaměstnanců a 50,54 příslušníků), Policejní akademie (299 civil. zaměstnanců a 7,67 příslušníků), Vyšší policejní škola Praha (159,77 civil. zaměstnanců, 41,56 příslušníků), Správa uprchlých zařízení (501,21 civilních zaměstnanců), Muzeum policie (26,38 civilních zaměstnanců).

³¹ Bez státních zaměstnanců v regionálním školství v případech, kdy je zřizovatelem školského zařízení obec či kraj.

³² Řadí se sem Armádní servisní, p. o. (291,24), CASRI - Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu (24,53), Handball Club Dukla Praha (18,59), Vojenská lázeňská a rehabilitační zařízení (972,3) a Volejbalový klub Dukla Liberec (30,49).

³³ Ten vznikl transformací dvou přímo řízených organizací MŠMT (Národního institutu pro další vzdělávání a Národního ústavu pro vzdělávání). Nelze proto vyloučit ani organizační změny ve vztahu k MŠMT.

³⁴ Centrum pro regionální rozvoj ČR (537,06) a Česká centrála cestovního ruchu (67,67).

³⁵ U Fakultní nemocnice Plzeň je odhadován nárůst počtu úvazků o 255, tj. o 6,2 %.

K největším zvýšením počtu úvazků došlo u Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR (dále jen ÚOCHB AV ČR) (141; 25,6 %), Fyzikálního ústavu AV ČR (FÚ AV ČR) (127; 25,6 %) a Biologického centra AV ČR (dále jen BC AV ČR) (105; 20,6 %).

Na poslední skupinu institucionálních jednotek zařazených do ústřední vlády (22) připadá cca 22 604 míst (6,2 % úvazků v S.1311). Je tvořena vládními institucemi věnujícími se finanční činnosti jako ČEB, NRB, EGAP, MUFIS či NRI. Dále se sem řadí i Rada pro veřejný dohled nad auditem (dále jen RVDA), Garanční systém finančního trhu (dále jen GSFT) či OTE. Jedná se však většinou o menší institucionální jednotky. Výjimku představují státní organizace Správa železnic (dále jen SŽ) (17 128) a média veřejné služby, tedy Česká televize (2 971) a Český rozhlas (1 417). Celkem na ně připadá více než 95 % zaměstnanců ve skupině. Mezi ostatní jednotky se řadí transformační instituce typu PRISKO. Tyto jsou však zpravidla již v likvidaci či jen se zanedbatelným počtem zaměstnanců. Průměrný přepočtený počet úvazků ve sledovaném období mírně klesal.

Tabulka č. 5: Průměrné přepočtené evidenční počty zaměstnanců v S.1311

S.1311 (615)	2016	2017	2018	2019	2020
Organizační složky státu - celkem (281) v tom:	192 312	194 160	197 131	198 793	198 394
Ústřední orgány státní správy (31)	25 050	25 675	26 488	26 929	26 922
Složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany	81 067	81 289	81 651	81 924	81 555
Vybrané OSS (vykonávající státní správu)	50 494	51 105	51 641	52 129	51 259
Ostatní OSS (nevykonávající státní správu)	35 700	36 091	37 351	37 818	38 661
Příspěvkové organizace - celkem (209) v tom:	80 957	82 214	83 479	84 381	85 567
Příspěvkové organizace - státní - regulované (148)	17 893	18 375	19 155	19 040	19 361
Fakultní nemocnice (12) - příspěvkové organizace	42 180	42 698	43 016	43 766	44 523
Státní příspěvkové organizace neregulované - ostatní (49)	20 884	21 140	21 309	21 574	21 683
Státní fondy (6)	1 851	1 920	1 975	2 008	2 015
Veřejné vysoké školy (27)	39 285	39 939	41 581	42 828	43 253
Veřejné výzkumné instituce (70)	10 946	11 297	11 572	11 959	12 235
ČEB, a. s.	148	156	150	145	137
Národní rozvojová banka	209	211	211	210	226
EGAP, a. s.	116	118	119	113	111
Správa železnic, s. o.	17 325	17 422	17 307	17 106	17 128
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.	66	107	113	111	115
Garanční systém finančního trhu	10	10	10	10	10
Český rozhlas	1 486	1 490	1 478	1 420	1 417
Česká televize	2 913	2 921	2 929	2 946	2 971
Ostatní (13)	303	320	366	395	488
Celkem	347 928	352 284	358 420	362 424	364 068

Zdroj: ČSÚ a výpočty autorů

Tabulka č. 6: Meziroční nárůsty počtu zaměstnanců v S.1311

S.1311	2016–17	2017–18	2018–19	2019–20	2017–20
OSS celkem	1,0%	1,5%	0,8%	-0,2%	2,2%
Ústřední OSS	2,5%	3,2%	1,7%	0,0%	4,9%
Složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany	0,3%	0,4%	0,3%	-0,5%	0,3%
Vybrané OSS	1,2%	1,0%	0,9%	-1,7%	0,3%
Ostatní OSS	1,1%	3,5%	1,3%	2,2%	7,1%
SPO	1,6%	1,5%	1,1%	1,4%	4,1%
SPO regulované	2,7%	4,2%	-0,6%	1,7%	5,4%
Fakultní nemocnice	1,2%	0,7%	1,7%	1,7%	4,3%
SPO neregulované - ostatní	1,2%	0,8%	1,2%	0,5%	2,6%
Státní fondy	3,7%	2,9%	1,6%	0,4%	5,0%
VVŠ	1,7%	4,1%	3,0%	1,0%	8,3%
VVI	3,2%	2,4%	3,3%	2,3%	8,3%
Ostatní	0,8%	-0,3%	-1,0%	0,7%	-0,7%
CELKEM	1,3%	1,7%	1,1%	0,5%	3,3%

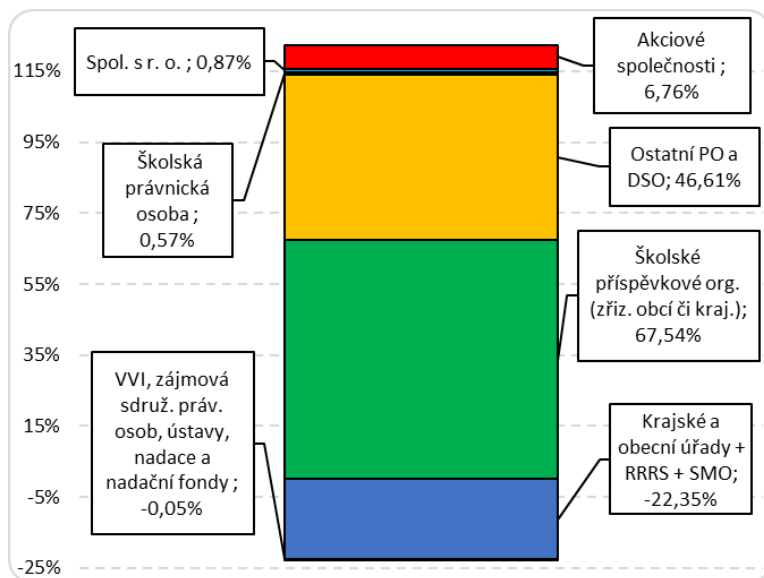
Zdroj: Výpočty autorů

Pozn.: Celkové meziroční nárůsty v subsektoru S.1311 jsou na základě výpočtů autorů, nikoliv na základě dat ČSÚ (viz Tabulka č. 1).

2.2.2 Subsektor místních vládních institucí (S.1313)

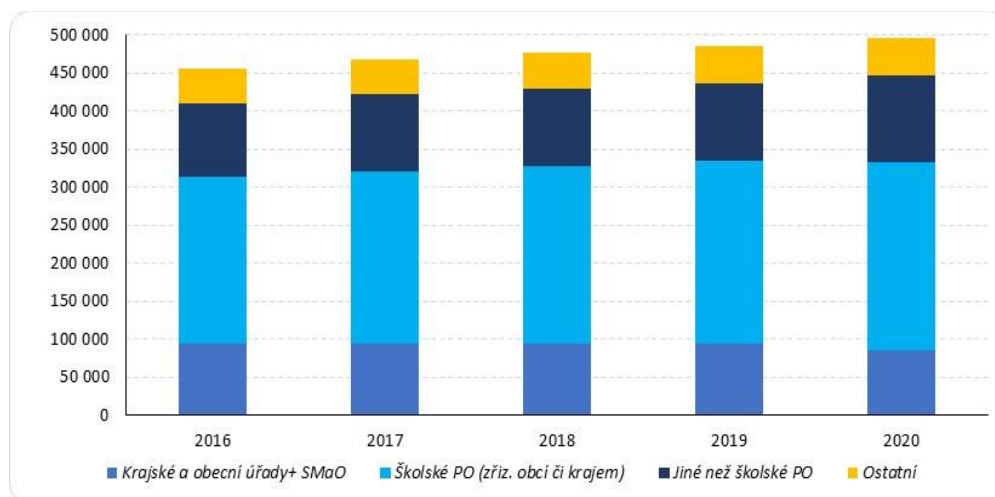
Subsektor místních vládních institucí se skládá z největšího počtu **institucionálních jednotek**. V roce 2020 jich bylo cca **17 430** a pracovali v nich zaměstnanci na **496 200 přepočtených místech**, tzn. **57,3 %** z celkového průměrného stavu evidenčních míst v S.13.

Graf č. 5: Rozpad změny mezi roky 2017 a 2020, S.1313

Zdroj: Výpočty autorů

Graf č. 6: Počty zaměstnanců, S.1313

Zdroj: ČSÚ, MŠMT, výpočty autorů

Největší část zaměstnanců v tomto subsektoru pracuje ve **školských příspěvkových organizacích (247 658; 49,9 %)**. Jejich počet byl navíc ve sledovaném období **navýšen o 20 831 (tj. 9,2 %)**. V každém ze sledovaných let tak vzrostl o více než 6,5 tis. Jedná se nicméně pouze o průměrná přepočtená místa ve školských příspěvkových organizacích zřízených obcemi a kraji. Lze předpokládat, že reálný nárůst v oblasti regionálního školství byl po zahrnutí školských právnických osob (pracovalo v nich cca 512 zaměstnanců) a zejména škol zřízených soukromými subjekty a církvemi (17,2 tis. zaměstnanců)³⁶ ještě vyšší.

V **ostatních příspěvkových organizacích** zřízených obcemi či kraji bylo evidováno v roce 2020 téměř **114,9 tisíc přepočtených plných úvazků**. Pro institucionální jednotky tohoto druhu se nám však nepodařilo najít

³⁶ Tyto školy jsou zařazeny do sektoru S.15 Neziskové instituce sloužící domácnostem.

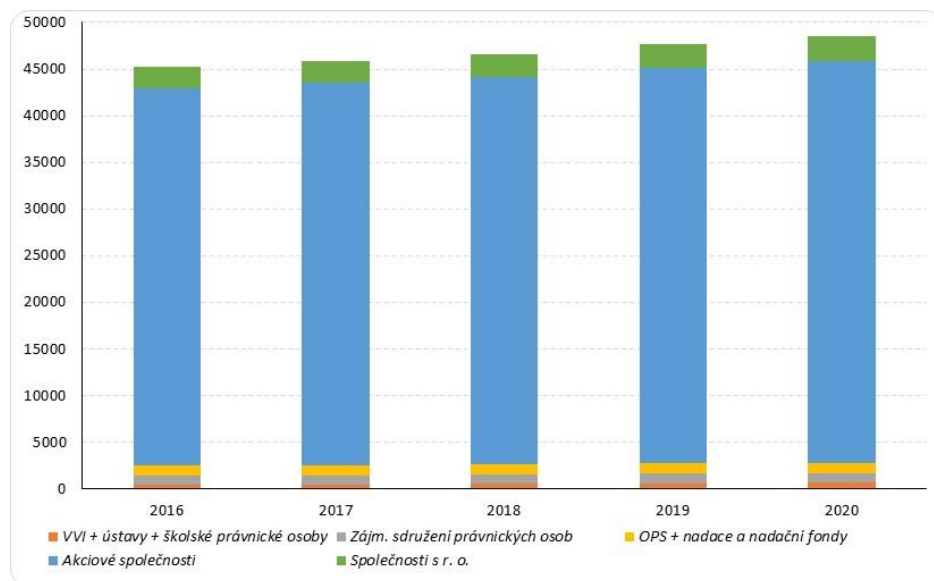
administrativní datový zdroj, ze kterého by bylo možné získat agregovaný údaj o počtu zaměstnanců. Přesněji jejich počet (2 214; tj. 12,7 % z S.1313) neumožňuje individuální šetření. Uvedený údaj o počtu úvazků zahrnuje i ty, které se nacházejí v dobrovolných svazcích obcí (DSO) a jejichž počet je také poměrně vysoký (721 institucionálních jednotek). Ze stejného důvodu tak ani u nich není možné shromáždit detailní data o počtu úvazků. Jedná se tudíž z pohledu zaměstnanosti o část subsektoru, za kterou není možné učinit zcela spolehlivé závěry, přitom odhadujeme, že **počet zaměstnanců v těchto organizacích narostl mezi lety 2017 a 2020 o téměř 13,9 tis.**, tj. o 13,7 %. Jde nejčastěji o muzea, divadla, galerie, knihovny, sportoviště, filharmonie, zařízení sociální péče, technické služby, hvězdárny či datová centra. V průměru v nich v roce 2020 existovalo cca 39,1 přepočtených průměrných evidenčních míst.

Přibližně **17,2 % zaměstnanců v S.1313 pracovalo na krajských a obecních úřadech (85 117)**. Převážná část z nich byla zaměstnána na obecních úřadech (14,9 p.b.). Na krajských úřadech bylo evidováno cca 11,1 tis. úvazků (2,2 p.b.). Dalších cca 100 úvazků jsme identifikovali v rámci regionálních rad regionů soudržnosti. Pro tento segment vládního sektoru je ve sledovaném období typický **poměrně značný pokles počtu zaměstnanců (9,5 tis.; tj. o cca 10 %)**, k němuž došlo zejména mezi lety 2019 a 2020 (pokles o 9 192 úvazků).

Významná část úvazků v S.1313 se nalézají i v **49 akciových společnostech** zařazených do tohoto subsektoru (**43 162; 8,7 % úvazků v S.1313**). Jedná se nejčastěji o tzv. okresní nemocnice (41), nicméně spadá sem například i Pražská plynárenská Holding, a.s. Počet zaměstnanců v nich narostl mezi roky 2017 a 2020 o téměř 2,2 tis. (5,4 %). K nejvýraznějšímu nárůstu došlo u Krajské nemocnice Liberec, a. s. (371) a Krajské zdravotní, a. s. (451)³⁷.

Část institucionálních jednotek v S.1313 má také formu **společností s ručením omezeným (18)**. Z poloviny jde opět o nemocnice. Celkem v nich bylo **evidováno cca 2 672 plných úvazků**, přičemž jejich **počet se ve sledovaném období zvýšil o více než 14 %**.

Graf č. 7: Vývoj počtu zaměstnanců, S.1313, ostatní

Zdroj: Výpočty autorů dle výročních zpráv

Nepatrná část zaměstnanců v rámci místních vládních institucí pracovala v obecně **prospěšných společnostech (1 082; 0,22 %)**, **zájmových sdruženích právnických osob (983; 0,2 %)**, **ústavech (80; 0,02 %)**, **vědeckých výzkumných institucích (65; 0,01 %)** a v **nadacích a nadačních fondech (6; 0,001 %)**.

³⁷ Společnost Krajská zdravotní, a. s., vznikla v roce 2007 transformací 5 nemocnic do jednoho celku. Odštěpnými závody Krajské zdravotní, a. s. jsou Nemocnice Děčín, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, Nemocnice Teplice, Nemocnice Most, Nemocnice Chomutov.

Tabulka č. 7: Meziroční nárůsty počtu zaměstnanců v S.1313

S.1313	2016–17	2017–18	2018–19	2019–20	2017–20
Krajské a obecní úřady	0,4%	0,3%	-0,6%	-9,7%	-10,0%
Školské příspěvkové organizace (zřiz. obcí či krajem)	3,1%	2,9%	2,9%	3,2%	9,2%
Školské právnické osoby	20,1%	26,7%	15,5%	5,2%	54,1%
Společnosti s r. o.	1,2%	1,9%	3,4%	8,2%	14,0%
VVI	-7,9%	3,0%	0,6%	-0,7%	2,9%
Zájmová sdružení práv. osob	-0,9%	0,4%	-0,8%	-0,2%	-0,6%
Ústavy	3,6%	-6,3%	3,1%	-1,7%	-5,0%
OPS	0,7%	0,5%	1,1%	-0,4%	1,2%
Ostatní PO + DSO	5,5%	1,0%	1,1%	11,4%	13,7%
Akiové společnosti	1,4%	1,3%	2,2%	1,7%	5,4%
CELKEM	2,9%	1,8%	1,8%	2,3%	6,0%

Zdroj: Výpočty autorů

Tabulka č. 8: Průměrné přepočtené evidenční počty zaměstnanců v S.1313

S.1313 (17 428 institucionálních jednotek)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Krajské a obecní úřady (6 328)	94 280	94 620	94 860	94 309	85 117	85 923
Školské příspěvkové org. (zřiz. obcí či krajem) (8 025)	219 966	226 826	233 336	240 045	247 658	254 147
Školská právnická osoba (14)	277	333	421	487	512	542
Společnosti s r. o. (nemocnice 9, divadla 2, ost. 7)	2 316	2 343	2 386	2 469	2 672	2 653
VVI (6)	69	63	65	66	65	65
Zájmová sdružení právnických osob (19)	998	989	993	985	983	983
Ústavy (8)	79	81	76	79	77	80
Obecně prospěšné společnosti (divadla 5, filharmonie 3, nemocnice 1, ost. 17)	1 062	1 070	1 075	1 087	1 082	1 082
Ostatní příspěvkové organizace (2 214) a DSP (721)	95 755	101 005	101 974	103 128	114 865	116 757
Akiové společnosti (nemocnice 41, ost. 8)	40 391	40 964	41 507	42 441	43 162	43 162
Celkem	455 197	468 300	476 700	485 100	496 200	505 400

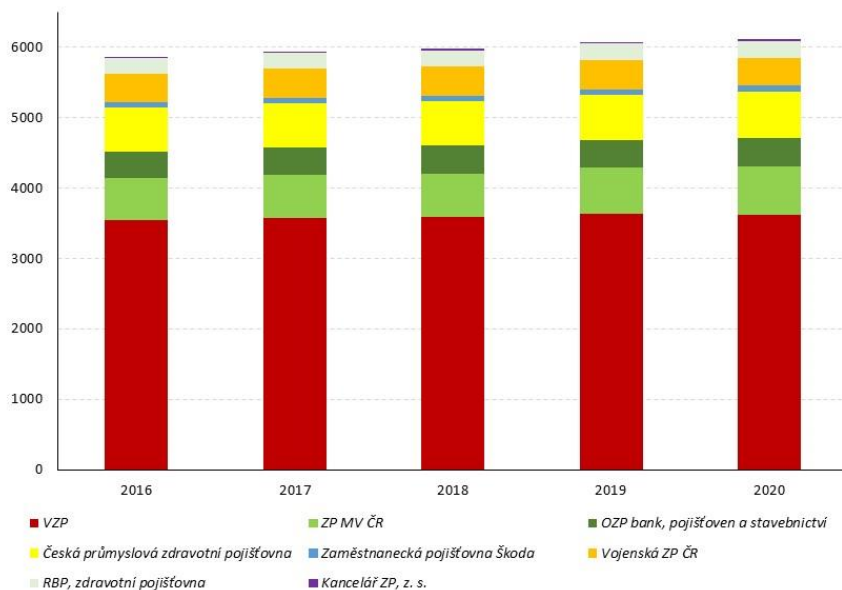
Zdroj: ČSÚ a výpočty autorů

2.2.3 Subsektor fondů sociálního zabezpečení (S.1314)

Subsektor fondů sociálního zabezpečení je s 16 institucionálními jednotkami nejmenším ze subsektorů sektoru vládních institucí. Pripadá na něj pouhých **0,7 % plných úvazků z S.13**. Jejich převážná část se nachází v **sedmi zdravotních pojišťovnách (6 087 úvazků)**. Největší z nich je s průměrným stavem **3 621 přepočtených evidenčních míst (59,3 % z S.1314) Všeobecná zdravotní pojišťovna** (dále jen VZP). V absolutním i relativním vyjádření rostl nejrychleji počet evidenčních míst ve Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra ČR (dále jen ZP MV), a to o 80, resp. 13,1 %.

Dle našich výpočtů vzrostl ve sledovaném období celkový průměrný počet evidenčních míst v S.1314 o 174, tj. cca o 2,9 %. Kromě zdravotních pojišťoven do subsektoru spadá i Kancelář zdravotních pojišťoven, z. s., kde však bylo evidováno jen kolem 20 míst. Za zbývající institucionální jednotky (Asociace zdravotních pojišťoven; Svaz zdravotních pojišťoven ČR, z. s.; Otevřený svaz ZP) nejsou k dispozici výroční zprávy. Lze však u nich předpokládat nulový či velmi nízký počet zaměstnanců. Nakonec pět institucionálních jednotek zařazených do S.1314 bylo v roce 2020 v likvidaci.

Graf č. 8: Vývoj počtu zaměstnanců, S.1314

Zdroj: Výpočty autorů dle výročních zpráv ZP

Tabulka č. 9: Meziroční nárůsty počtu zaměstnanců v S.1314

S.1314	2016–17	2017–18	2018–19	2019–20	2017–20
VZP	0,8%	0,2%	1,3%	-0,4%	1,15%
ZP MV ČR	4,4%	1,3%	6,5%	4,8%	13,07%
OZP bank, pojišťoven a stavebnictví	0,5%	4,2%	-2,5%	4,9%	6,61%
Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	-0,2%	0,0%	1,7%	1,4%	3,16%
Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	-1,3%	1,3%	2,6%	1,3%	5,26%
Vojenská ZP ČR	3,3%	-0,2%	0,0%	-3,2%	-3,41%
RBP, zdravotní pojišťovna	1,8%	1,8%	4,4%	1,7%	8,07%
Kancelář ZP, z. s.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,00%
CELKEM	1,2%	0,6%	1,7%	0,6%	2,9%

Zdroj: Výpočty autorů

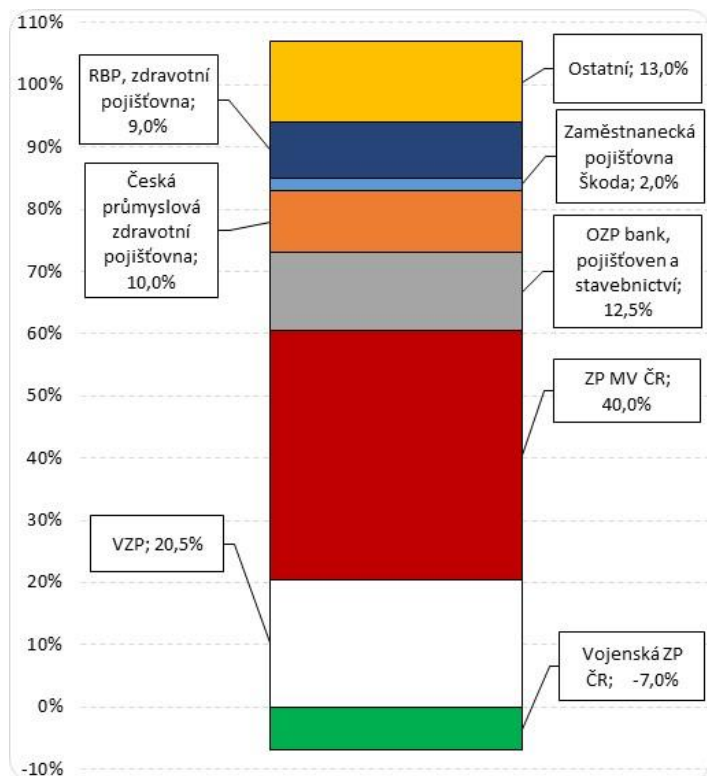
Pozn.: Celkové meziroční nárůsty v subsektoru S.1314 jsou na základě výpočtů autorů, nikoliv na základě dat ČSÚ (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 10: Průměrné přepočtené evidenční počty zaměstnanců v S.1314

S.1314 (16)	2016	2017	2018	2019	2020
VZP	3 550	3 580	3 588	3 634	3 621
ZP MV ČR	586	612	620	660	692
OZP bank, pojišťoven a stavebnictví	376	378	394	384	403
Hornická zaměstnanecká pojišťovna	-	-	-	-	-
Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	634	633	633	644	653
Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	77	76	77	79	80
Vojenská ZP ČR	398	411	410	410	397
RBP, zdravotní pojišťovna	219	223	227	237	241
Prostějovská ZP	-	-	-	-	-
Mendelova ZP	-	-	-	-	-
Asociace zdravotních pojišťoven	-	-	-	-	-
RADIX, zaměstn. ZP	-	-	-	-	-
Svaz zdravotních pojišťoven ČR, z. s.	-	-	-	-	-
Svaz zdravotních pojišťoven České republiky	-	-	-	-	-
Otevřený svaz ZP	-	-	-	-	-
Kancelář ZP, z. s.	22	22	22	22	22
Celkem	5 900	5 900	6 000	6 100	6 100

Zdroj: ČSÚ a výpočty autorů

Graf č. 9: Rozpad změny mezi roky 2017 a 2020, S.1314

Zdroj: Výpočty autorů

2.3 Struktura náhrad zaměstnancům v S.13 dle funkční klasifikace výdajů

Předmětem klasifikace CZ-COFOG je třídění výdajů dle funkcí u vládních institucí, přičemž funkcí se rozumí určitá oblast činností, v níž daná instituce, případně i její jednotlivé dílčí útvary, působí. Výhodou tohoto pohledu je skutečnost, že není ovlivněn organizačními změnami. Klasifikace COFOG je primárně využívána k určení výdajů poskytovaných vládními institucemi podle funkcí přinášejících užitek jak jednotlivým domácnostem, tzv. individuální spotřeba, tak k určení výdajů pro kolektivní účely, tzv. kolektivní spotřeba.³⁸ Klasifikace je použitelná i pro mezinárodní porovnávání ekonomických a sociálních funkcí. Klasifikaci COFOG lze dokonce využít i pro členění jednotlivých výdajových položek, resp. transakcí. V tomto případě jsme ji využili pro klasifikaci zaměstnanosti ve vládním sektoru, a to prostřednictvím pohledu na členění náhrad zaměstnancům dle funkcí (viz Tabulka č. 8).

Kromě funkcí Zdraví³⁹ a Veřejný pořádek a bezpečnost byly v roce 2017 v podílovém vyjádření na HDP náhrady zaměstnancům ve všech funkcích nižší než průměr EU. V roce 2020 překročil podíl výdajů na náhrady zaměstnancům průměr EU i u funkce 09 Vzdělávání a na průměrnou úroveň EU stouply podíly výdajů na funkce 01 Všeobecné veřejné služby, 04 Ekonomické záležitosti, 06 Bydlení a společenská infrastruktura a 08 Rekreace, kultura a náboženství. Největší objem náhrad zaměstnancům v relaci k HDP byl ve vládním sektoru vyplácen na funkci **09 Vzdělávání⁴⁰**, a to **30,6 %** mezd a platů. Ve sledovaném období podíl mzdových nákladů na HDP na tuto funkci vzrostl o více než 1,7 p.b. HDP. Druhý nejvyšší objem náhrad zaměstnancům byl v podílovém vyjádření na HDP v roce 2020 vyplácen na výdajovou funkci **07 Zdraví⁴¹**. Bylo to **20,7 %** všech náhrad zaměstnancům, přičemž tento podíl narostl o více než 0,7 p.b. Třetí místo z pohledu objemu výdajů na náhrady zaměstnancům ku HDP připadá s **13,5 %** na funkci **01 Všeobecné veřejné služby⁴²**. Poklesl však o více než 0,9 p.b. Desetiprocentní hranici výdajů na náhrady zaměstnancům vládního sektoru překročila s **12,6 %** ještě funkce **03 Veřejný pořádek a bezpečnost⁴³**. Jejím podíl se ve sledovaném období snížil o 1,8 p.b. Dohromady

³⁸ Výdaje na individuální spotřebu jsou považovány za sociální transfery. Jsou odpočítávány od celkových výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí tak, aby byla získána skutečná konečná spotřeba (neboli skutečná kolektivní spotřeba).

³⁹ Zejména u funkce zdraví může být mezinárodní srovnání výrazně ovlivněno systémem financování zdravotní péče v zemích EU.

⁴⁰ Preprimární, primární, sekundární, postsekundární a terciální vzdělávání.

⁴¹ Léčiva a zdravotnické prostředky, ambulantní a ústavní zdravotní péče, veřejné zdravotnické služby.

⁴² Správa, provoz, podpora zákonodárných, výkonných a dalších normotvorných orgánů. Patří sem i správa finančních, rozpočtových a daňových záležitostí, správa zahraničních věcí a služeb či personální činnosti ve vztahu k zaměstnancům S.13.

⁴³ Policejní ochrana, požární ochrana, soudy a státní zastupitelství, vězeňská správa a provoz.

bylo v rámci těchto čtyř funkcí vyplaceno téměř 84 % náhrad vládním zaměstnancům. Připočítáme-li funkce **04 Ekonomické záležitosti**⁴⁴ (6,3 %) a **02 Obrana**⁴⁵ (4,5 %), činil tento podíl téměř 95 %.

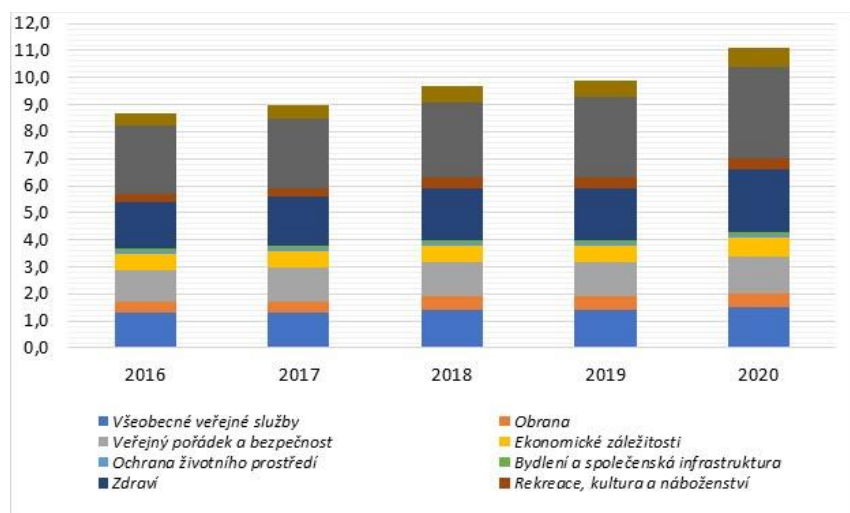
Tabulka č. 11: Mezinárodní srovnání náhrady zaměstnancům S.13 v členění dle COFOG (v % HDP)

	2017							2020						
	EU	CZ	DE	HU	AT	PL	SK	EU	CZ	DE	HU	AT	PL	SK
Všeob. veř. služby	1,4	1,3	1,5	2,0	1,6	1,2	1,5	1,5	1,5	1,7	1,9	1,7	1,2	1,9
Obrana	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,9	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,9	0,7
Veř. pořádek a bezpečnost	1,2	1,3	1,0	1,6	0,9	1,6	1,5	1,3	1,4	1,1	1,5	1,0	1,6	1,8
Ekonom. záležitosti	0,7	0,6	0,5	1,2	1,2	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	1,3	1,3	0,7	0,9
Ochrana živ. prostředí	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
Bydlení a spo. infrastr.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
Zdraví	1,6	1,8	0,4	1,6	2,5	1,3	1,2	1,8	2,3	0,4	1,8	2,7	1,5	1,4
Rekreace, kult. a nábož.	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3
Vzdělávání	3,0	2,6	2,4	2,7	3,1	3,2	2,7	3,2	3,4	2,7	2,5	3,3	3,5	3,2
Soc. péče	1,0	0,5	0,8	0,7	0,5	0,8	0,7	1,0	0,7	0,9	0,7	0,5	0,9	0,8

Zdroj: Eurostat

Pozn.: V rámci mezinárodního srovnání je třeba brát v úvahu také rozložení funkcí mezi sektory národního hospodářství. Některé funkce jako např. Zdraví může být v některých zemích poskytována ve větší míře např. sektorem Nefinančních podniků, obdobné může platit např. i pro funkce Vzdelávání či Sociální péče.

Graf č. 10: Vývoj struktury náhrad zaměstnancům dle struktury COFOG v letech 2016 až 2020

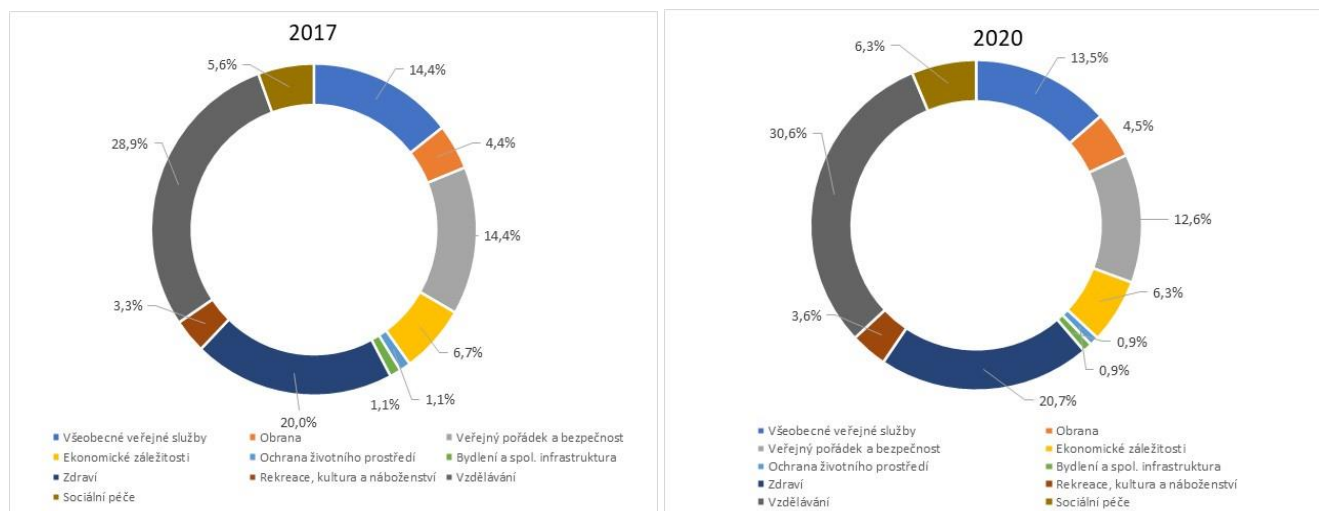
Zdroj: Eurostat

K největším nárůstům ve struktuře náhrad zaměstnancům ku HDP došlo ve sledovaném (2017–2020) období u funkcí 09 Vzdelávání (o 1,74 p.b.), 10 Sociální péče (0,75 p.b.) a 07 Zdraví (0,72 p.b.). Naopak poměrové zastoupení nejvýrazněji pokleslo u funkcí 03 Veřejný pořádek a bezpečnost (1,83 p.b.) a 01 Všeobecné veřejné služby (0,93 p.b.).

⁴⁴ Např. provoz úřadů práce, meziresortní koordinace, správa zemědělských záležitostí, veterinární služby, lesnictví, rybářství, myslivost, záležitosti týkající se paliv a energetiky, těžby, průmyslové výroby, stavebnictví, dopravy, pošty atd.

⁴⁵ Vojenská a civilní obrana, zahraniční vojenská pomoc.

Grafy č. 11 a 12: Vývoj struktury náhrad zaměstnancům dle struktury COFOG v roce 2017 vs. 2020

Zdroj: Eurostat

3. Vládou regulovaná sféra

3.1 Počet zaměstnanců ve vládou regulované sféře⁴⁶

Poté, co jsme zanalyzovali zaměstnanost a její vývoj v sektoru vládních institucí, se podrobněji podíváme na část, která je předmětem přímé regulace ze strany vlády. Jde tudíž o tu část, u které vláda přímo ovlivňuje počty zaměstnanců a jejich platů.

V roce 2020 pracovalo ve vládou regulované sféře 463,6 tis. zaměstnanců (tj. 52,7 % zaměstnanců v S.13). Mezi lety 2016 a 2020 se jejich počet zvýšil o 41,3 tis. Meziroční přírůstek zaměstnanců se v těchto letech nejčastěji pohyboval mezi 8–9 tis., přičemž nejvyšší byl dosažen v roce 2020, kdy se jejich počet zvýšil o 14,6 tis.

SZÚ dělí zaměstnance ve vládou regulované sféře do dvou skupin:

I. V **OSS** pracovalo v roce 2020 **cca 198,4 tis. zaměstnanců** (nárůst o 6 082). Patří sem:

- Ústřední orgány státní správy
- Složky obrany, bezpečnosti a právní ochrany
- Jednotlivé organizační složky státu
- Ostatní organizační složky státu

II. Příspěvkové organizace (265,3 tis. zaměstnanců nárůst o 35 212)

Ad I) V **ústředních orgánech státní správy** dosáhl počet zaměstnanců cca 26,9 tis. Jejich počet se mezi roky 2016 a 2020 **zvýšil o 1 872**. Řadí se sem zejména ministerstva, Úřad vlády ČR, Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad průmyslového vlastnictví, Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Energetický regulační úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Ústav pro studium totalitních režimů, Český telekomunikační úřad, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen NÚKIB).

K největším nárůstům zaměstnanců v ústředních orgánech státní správy došlo v kapitole MV (1 094), ČSÚ (225), MPSV (174), MMR (139), MPO (75) a MZ (60).

Nově vznikl NÚKIB (217), Národní sportovní agentura (30), Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (22) a Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (18). Na druhé straně počet zaměstnanců ve sledovaném období nejvíce poklesl u Úřadu vlády (o 131), MF (o 118) a Národního bezpečnostního úřadu (o 66). V těchto případech však nelze vyloučit organizační změny a přesuny funkčních míst do podřízených organizací.

U **složek obrany, bezpečnosti a právní ochrany** došlo k **nárůstu počtu zaměstnanců o 486**. Největší část této skupiny představuje Policie s bezmála 42 tis. zaměstnanci (pokles o 612) a HZS s 10 206 zaměstnanci (nárůst o 418). Obě složky spadají do resortu MV. Druhou největší skupinu tvoří složky v kapitole MS, kam se řadí

⁴⁶ Mzdy a platy jsou zde vypláceny ze státního rozpočtu.

VS s 11 265 zaměstnanci (nárůst o 309), soudy s 9 429 zaměstnanci (nárůst o 165) a státní zastupitelství (pokles o 3). Dále mezi tyto složky patří GŘC s 5 509 zaměstnanci (nárůst o 115) v kapitole MF. Jsou zde klasifikovány také organizační složky státu v rámci kapitol MO, kde v roce 2020 pracovalo cca 588 zaměstnanců (nárůst o 96).

Další skupinu OSS představují **jednotlivé organizační složky státu s 51 258 zaměstnanci**. Jejich počet v daném období vzrostl o 486. Mezi největší OSS zařazené do této skupiny patří Generální finanční ředitelství s 15 016 zaměstnanci (pokles o 257), úřady práce s 11 412 zaměstnanci (nárůst o 494), Česká správa sociálního zabezpečení s 8 361 zaměstnanci (stabilní počet), katastrální úřady s 4 261 zaměstnanci (pokles o 136) a Státní veterinární správa s 1 266 zaměstnanci, Ústřední kontrolní zkušební ústav zemědělský s 1 039 zaměstnanci. Počet v posledně dvou jmenovaných institucích byl ve sledovaném období víceméně stabilní. Hlavní nárůsty zaměstnanců v této skupině tak jdou za úřady práce a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK).⁴⁷

V **ostatních organizačních složkách státu pracuje 35 661 zaměstnanců**, přičemž jejich počet **narostl o 2 961**. Největší počet zaměstnanců v těchto OSS spadá pod Ministerstvo obrany s 31 286 zaměstnanci (nárůst o 3 050). Spadají sem zejména vojáci. Dále sem pak patří OSS pod Ministerstvem vnitra s 2 030 zaměstnanci (nárůst o 116). Naopak k poklesu došlo u kapitoly ministerstva životního prostředí (o 553). Ten však souvisí s nárůstem v rámci AOPK ČR v předchozí skupině.

Při celkovém pohledu na OSS v členění dle kapitol lze konstatovat, že k největším nárůstům došlo v kapitolách:

- **MO (3 051) – viz ostatní organizační složky státu (nárůst 3 050),**
- **MV (1 029) – k nárůstu došlo zejména na ministerstvu (174) a úřadech práce (496),**
- **MPSV (706) – k nárůstu došlo na ministerstvu (1 094), HZS (418) a ostatních organizačních složkách (116), naopak pokles zaznamenala policie (612),**
- **MS (597) – k nárůstu došlo v rámci vězeňské služby (309) a soudů (165),**
- **MZ (223) – k nárůstu došlo v rámci ministerstva (60), Státního úřadu pro kontrolu léčiv (57), krajských hygienických stanic (52) a ostatních OSS (54),**
- **NÚKIB (217) – vznikl v roce 2017,**
- **MMR (135) - k nárůstu došlo v rámci ministerstva (139),**
- **MPO (91) - k nárůstu došlo v rámci ministerstva (75) a ostatních OSS (58),**
- **MŠMT – k nárůstu došlo v rámci ostatních OSS (73),**
- **TAČR – ostatní OSS (73).**

Naopak největší poklesy lze pozorovat u:

- **MF (207) – Generální finanční ředitelství (257),**
- **MZe (179) – Státní pozemkový úřad (dále jen SPÚ) (137) a ministerstvo (67),**
- **Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (dále jen ČÚZK) (146) – katastrální úřady (146),**
- **ÚVI (131),**
- **NBÚ (66).**

Z časového hlediska došlo u OSS k nárůstu o 1 848 zaměstnanců v roce 2017. Stojí za ním zejména nárůsty v kapitolách MPSV (522 – v tom 425 úřady práce, 93 ministerstvo), MF (309 – 175 GFŘ, 115 GŘC), MV (221 – 324 ministerstvo), MS (284 – v tom 123 soudy) a MO (148).

V roce **2018** byl vykázán **nárůst** zaměstnanců **v OSS o 2 971**, přičemž tento nárůst se uskutečnil v kapitolách MO (1 013), MPSV (561 – v tom 365 úřady práce), MV (490 – v tom 430 ministerstvo), MS (271 – v tom 219 VS) a MF (246 – v tom 147 GŘC a 81 GFŘ).

Rok **2019** přinesl **nárůst** počtu zaměstnanců v OSS o dalších **1 662**. Tento nárůst byl tažen zejména kapitolami MO (929), MV (394 – v tom 253 ministerstvo a 133 HZS) a MS (232 – v tom 164 VS a 78 soudy).

Počet zaměstnanců v roce **2020 poklesl o 399** na 198,4 tis. K poklesu došlo zejména v kapitolách MF (582 – v tom 375 GFŘ, 116 GŘC a 54 ministerstvo), MPSV (387 – v tom 227 úřady práce a 375 ČSSZ), MS (190 – v tom 112 VS), ČÚZK (107 – v tom 97 katastrální úřady), ÚVI (91), MZe (82 – v tom 37 SPÚ) a MV (76 – v tom 293 policie). Tyto poklesy kompenzovaly nárůst u MO o 932 zaměstnanců.

Ad II) V **příspěvkových organizacích** ve vládou regulované sféře pracovalo v roce 2020 **celkem 265,3 tis. zaměstnanců**⁴⁸. Nejvíce zaměstnanců pracovalo v roce 2020 v příspěvkových organizacích zřízených v resortech

⁴⁷ K tomuto nárůstu patrně došlo díky zániku CHKO jako orgánů ochrany přírody vykonávajících státní správu a jejich integraci do organizační struktury AOPK.

⁴⁸ V pojetí SZÚ jsou zde zahrnuti i pracovníci v regionálním školství, kteří jsou v analýze S.13 klasifikováni v subsektoru místních vládních institucí.

MŠMT, a to 251 182, MK (6 625), MŽP (1 707), MV (975) a MPSV (814). Mezi roky 2016 a 2020 došlo k jejich celkovému nárůstu o 35 212 zaměstnanců.

K největším nárůstům pak došlo v resortu:

- MŠMT, a to o 34,1 tis. zaměstnanců. Nárůsty proběhly v celém sledovaném období, konkrétně v roce 2017 o 7356, 2018 o 4651, 2019 o 7160 a 2020 pak dokonce o 14 931 zaměstnanců.
- MO – nárůst o 442 zaměstnanců (z toho 193 v roce 2018 a 130 v roce 2020).
- MMR – nárůst o 243 zaměstnanců, z toho 193 v roce 2018 a 130 v roce 2020.
- MK – nárůst o 229 zaměstnanců, z toho 151 v roce 2018.

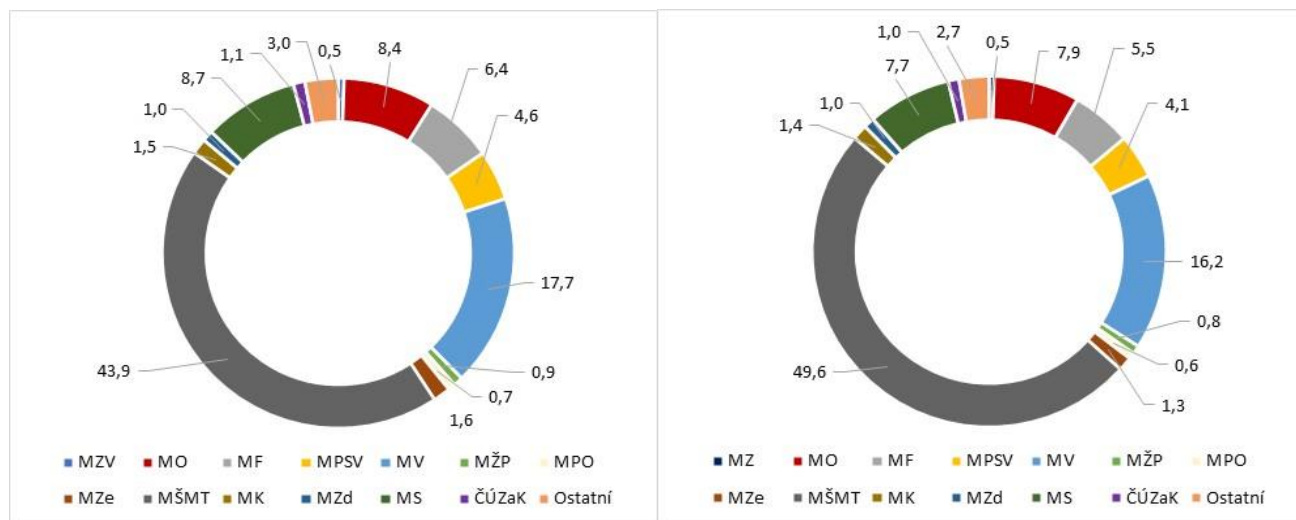
Z pohledu času došlo v příspěvkových organizacích k nejvyšším nárůstům počtu zaměstnanců v roce 2020 (o více než 15 tisíc). V ostatních letech se jejich přírůstek pohyboval mezi 5–7,5 tis. **Drtivá většina tohoto přírůstu jde za příspěvkovými organizacemi v oblasti školství (90–99 %).**

3.2 Vývoj objemu platů ve vládou regulované sféře dle typů organizací

Objem platů ve vládou regulované sféře dosáhl v roce 2020 objemu 232,5 mld. Kč. Za pět let, tedy oproti roku 2016, se tato částka nominálně zvýšila o 53,5 %. Částka se skládá z platů vyplacených v OSS a PO (vč. školských příspěvkových organizací), ve kterých jsou platy hrazeny ze státního rozpočtu. V této struktuře připadalo 52 % částky na PO a 48 % na OSS. Oproti roku 2016 se tento podíl více než obrátil.⁴⁹

Dříve, než se podíváme na vývoj u jednotlivých OSS a PO, zanalyzujeme vývoj struktury odměn zaměstnancům v těchto organizacích v členění dle kapitol státního rozpočtu. Téměř polovina výdajů na mzdy a platy OSS a PO byla v roce 2020 vyplacena v resortu MŠMT (49,6 %). Více než 16 % platů bylo vyplaceno zaměstnancům spadajícím pod resort MV (16,2 %). Přibližně po 8 % pak připadalo na resorty MO (7,9 %) a MS (7,7 %). Přes 5 % připadlo na MF (5,5 %) a více než 4 % na MPSV (4,1 %). Jednoprocentní hranici dále překročily již jen MK (1,4 %) a MZe (1,3 %). Podílové zastoupení všech resortů mezi lety 2016 a 2020 kleslo ve prospěch kapitoly MŠMT, jejíž podíl se zvýšil o 5,7 p.b.

Grafy č. 13 a 14: Struktura mezd a platů v OSS a PO v členění dle kapitol stát. rozpočtu 2016 vs. 2020 (v %)

Zdroj: SZÚ 2016 a 2020

3.2.1 Organizační složky státu

3.2.1.1 Ústřední orgány státní správy

V ústředních orgánech státní správy, kam spadají ministerstva a instituce typu ČSÚ či NBÚ bylo v roce 2020 vyplaceno cca 17,2 mld. Kč, tj. 15,4 % platů OSS. Mzdy se v těchto institucích mezi roky 2016 a 2020 zvýšily o 36,7 %. Kromě NBÚ (-2,6 %), MZe (-1,2 %) a Úřadu vlády (-1,5 %) došlo k nárůstu objemu vyplacených mezd u všech ústředních orgánů státní správy. Výrazně nadprůměrné (průměr činil 36,7 %) růsty lze pozorovat u MZ

⁴⁹ V roce 2016 připadalo na příspěvkové organizace 46,3 % a na organizační složky státu 53,7 %.

(79,6 %)⁵⁰ a SSHR (43 %), kde se patrně jedná o vliv pandemie COVID-19. Výrazné jsou i nárůsty u MMR (51,6 %), MSp (49,8 %), ČSÚ (47,2 %) a Úřadu pro ochranu osobních údajů (45,4 %). U posledně jmenovaných dvou institucí jsou nárůsty ovlivněny jednorázovými faktory jako Sčítání lidu 2020.⁵¹ O méně než polovinu průměru v ústředních orgánech státní správy vzrostl objem vyplacených mezd a platů u MF (15,7 %), SÚJB (16,6 %) a MŠMT (17,9 %).

3.2.1.2 Složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany

U složek obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany bylo v roce 2020 vyplaceno cca 49,8 mld. Kč, což je 44,6 % platů OSS. Téměř 23 mld. Kč bylo vyplaceno v rámci Policie ČR a 9 mld. v rámci soudů. Výrazně nadprůměrně (průměr činil 37,6 %) narostl objem vyplacených platů u složek MO (54,7 %), HZS ČR (43 %) a VS (41,6 %).

3.2.1.3 Vybrané OSS

Dvě třetiny z celkových výdajů ve výši 23,8 mld. Kč (21,3 % platů OSS) v této skupině připadá na tři OSS. Největší z nich je Generální finanční ředitelství (33,1 % výdajů v této skupině), následují její úřady práce (s 18,6 %) a ČSSZ (s 14,4 %). Nárůst platů v této skupině byl nepatrně vyšší než v ústředních orgánech státní správy a dosáhl 33,9 %. Výrazně nadprůměrný (průměr ve skupině činil 33,9 %) nárůst výdajů na mzdy a platy lze pozorovat u České školské inspekce (59,4 %), Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí (50,2 %), Státní plavební správy (46,5 %) a Krajské hygienické stanice – správní úřady (45,8 %), u posledně jmenovaných však nárůst úzce souvisí s pandemií COVID-19.⁵² Výrazně podprůměrné byly nárůsty mzdových prostředků u Státního pozemkového úřadu (15,8 %), Drážní inspekce (17 %), Úřadu civilního letectví (22,6 %) a Archivu bezpečnostních složek (22,7 %). Jedinou OSS v této skupině, kde došlo k poklesu objemu vyplacených mezd a platů, byl Úřad pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (-34,5 %).

3.2.1.4 Ostatní organizační složky státu

V této skupině bylo vyplaceno 18,6 % platových prostředků v OSS, konkrétně cca 20,8 mld. Kč. Více než 90 % výdajů v této skupině připadá na čtyři OSS, z nichž největší spadá pod MO (78,1 % výdajů ve skupině), a řadí se pod ni zaměstnanci Armády ČR. Dále sem patří OSS MV (4,9 %) a MF (4,2 %). Významná je OSS v rámci Poslanecké sněmovny ČR (2,4 %). Nárůst vyplaceného objemu mezd byl v této skupině vyšší než v předchozích třech a překročil 41 % (41,2 %). Výrazně nad tímto průměrem se pohyboval u Technologické agentury ČR (109,5 %), OSS MŠMT (75,1 %), Grantové agentury ČR (57 %) a Kanceláře ochránce práv (50,9 %).

3.2.2 Příspěvkové organizace

V roce 2020 bylo v rámci vládou regulované sféry vyplaceno zaměstnancům příspěvkových organizací 120,8 mld. Kč. Drtivá většina (97,1 %) těchto příspěvkových organizací spadá pod resorty MŠMT (94,6 %) a MK (2,5 %). Objem mezd a platů v příspěvkových organizacích vzrostl ve sledovaném období téměř dvojnásobně než u OSS, konkrétně o 72,3 %. Nejvyšší nárůsty objemu mezd a platů vykázaly PO v resortech MMR (103,4 %)⁵³ a MO (87,5 %). U PO MŠMT tento nárůst činil 77,3 % a meziroční růsty se pohybovaly od 10,3 % v roce 2017 až po 18,1 % v roce 2020.⁵⁴ I v PO spadajících pod jiné resorty proběhly mezi lety 2016 a 2020 velmi výrazně vyšší růsty objemu mezd a platů než v OSS. Jako příklady takového vývoje lze uvést PO v resortech MPO (60,9 %), MPSV (57,8 %), MZ (54,5 %) či MZe (50,6 %).

4. Vývoj počtu systematizovaných míst ve státní službě v resortech ministerstev a ústředních správních úřadech

Nejužší pohled na vývoj zaměstnanosti v rámci sektoru vládních institucí nabízí přehled počtu systematizovaných míst ve státní službě u zaměstnanců v resortech ministerstev a ústředních správních úřadech.

⁵⁰ U MZd je nicméně výrazný nárůst (62,5 %) i bez zahrnutí pandemií zasaženého roku 2020.

⁵¹ Bez roku 2020 rostl objem mezd a platů u ČSÚ (28,8 %) a Úřadu pro ochranu osobních údajů (33,5 %) podprůměrně či jen mírně nadprůměrně.

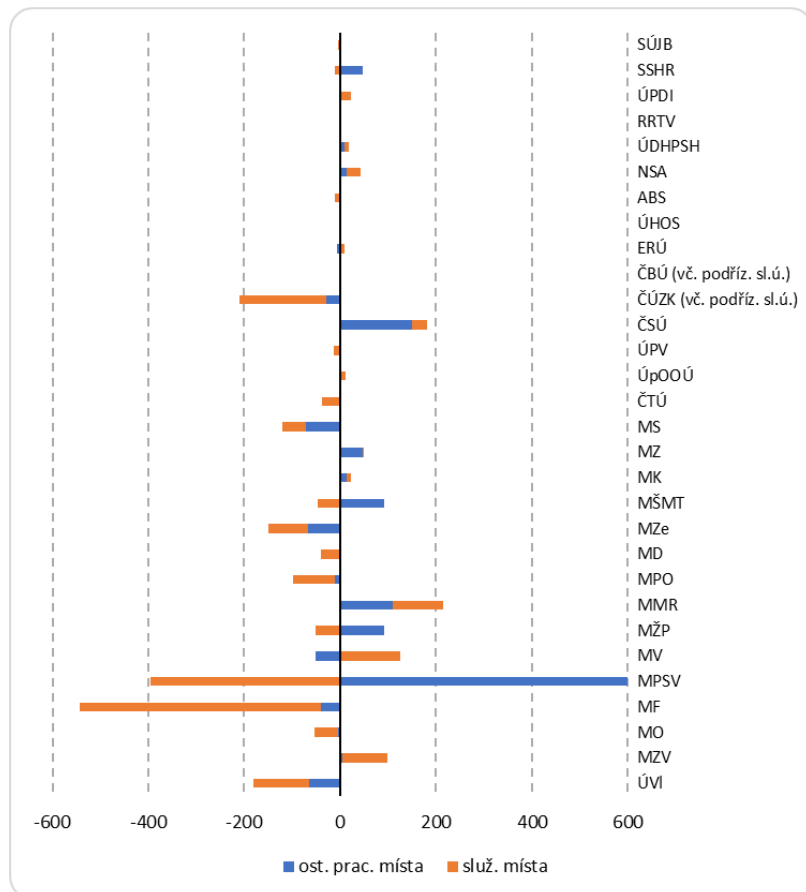
⁵² Nárůst bez roku 2020 činil pouze 21,1 %.

⁵³ U PO MMR došlo k největším nárůstům v letech 2017 (57 %) a 2018 (27 %). U PO MO byl evidován nejvyšší nárůst v roce 2018, a to o 28 %.

⁵⁴ V roce 2018 meziroční růst činil 13,4 % a v 2019 17,6 %.

Vláda sleduje systematizaci služebních a pracovních míst ve služebních úřadech⁵⁵, podle níž k **začátku roku 2020 bylo schváleno 75 796 služebních a pracovních míst**. Z celkového počtu systematizovaných služebních a pracovních míst jich bylo **67 945 služebních** (tzn. v režimu zákona o státní službě). **Pracovních míst** v režimu v zákoníku práce bylo v tomto pohledu **7 851**. **Na ministerstvech bylo ke stejnému datu evidováno 15 029 míst a na jím podřízených služebních úřadech**, které spolu s ministerstvy tvoří tzv. resorty, bylo **51 556 míst**. **Na ostatních ústředních správních úřadech** pak bylo vykázáno **9 211 míst**.

Graf č. 15: Změny počtů syst. služebních a pracovních míst ve služebních úřadech (v letech 2016 až 2020)

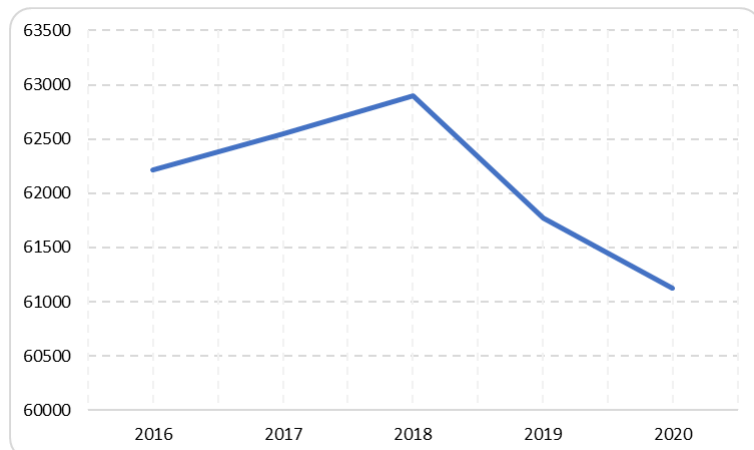
Zdroj: Státní služba v roce 2020, MV

Oproti roku 2016 celkový počet míst ve služebních úřadech poklesl o 401. Konkrétně došlo na úrovni resortů k poklesu o 437 (z toho na ministerstvech o 446) a na úrovni ostatních ústředních služebních úřadů k mírnému nárůstu o 36 systematizovaných míst. **Při bližším pohledu lze pozorovat největší pokles počtu systematizovaných míst na MF (544), ÚVI (181), MZe (150) a MSp (121).** Naopak k nárůstům došlo u MMR (216) a MPSV (204). Z ostatních ústředních správních úřadů poklesl nejvíce počet systematizovaných míst u Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (210) a narostl u ČSÚ (182). **Ještě výrazně vyšší pokles, a to o 1 224 systematizovaných míst, bylo možné sledovat u čistě služebních míst. Tento pokles lze rozložit na pokles, k němuž došlo na ministerstvech (690), dalších resortních služebních úřadech (393) a na dalších ústředních správních úřadech (141).** Kromě poklesů zmíněných výše u systematizovaných míst lze poukázat na poměrně významný pokles služebních míst u MPSV (395).

Státních zaměstnanců, jakožto osob přijatých do služebního poměru a zařazených na služební místo nebo jmenovaných na služební místo představeného k výkonu některé z činností stanovených zákonem o státní službě (§5), bylo v roce 2020 celkem 61 127. **Z nich 8 709 byli představení a 52 418 ostatní státní zaměstnanci.**⁵⁶

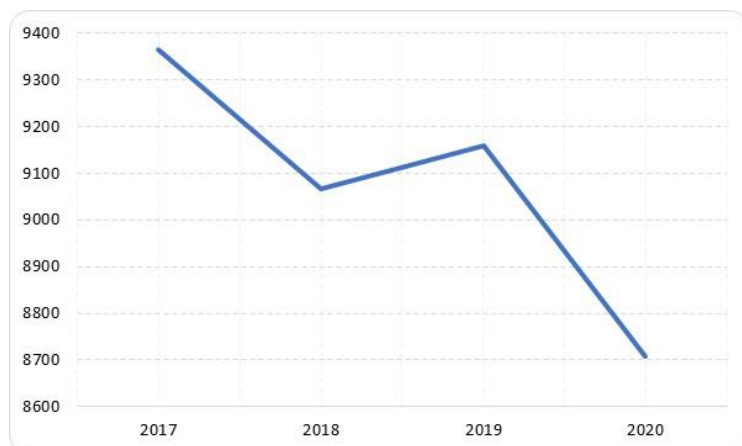
⁵⁵ Služební úřad je definován na základě §4 zákona o státní službě jako správní úřad a dále státní orgán nebo právnická osoba, o kterých tak stanoví jiný zákon. V roce 2020 bylo evidováno 234 služebních úřadů, mezi které se řadilo 14 ministerstev, Úřad vlády, 175 služebních úřadů podřízených ministerstvům a jimi řízeným služebním úřadům, 13 dalších ústředních správních úřadů, 30 služebních úřadů podřízených dalším ústředním správním úřadům a Archiv bezpečnostních složek.

⁵⁶ Cca 92,4 % státních zaměstnanců vykonávalo státní službu na dobu neurčitou, zbývajících 7,6 % pak na dobu určitou.

Graf č. 16: Počty státních zaměstnanců ve služebních úřadech (k 31.12.)

Zdroj: Státní služba v roce 2020, MV

Nejvyšší počet státních zaměstnanců, tedy osob přijatých do služebního poměru, pracoval v resortu MPSV (18 193, tj. 29,8 %), MF (15 231, tj. 24,9 %), MZe (5 162, tj. 8,4 %) a na ČÚZK (4 406, tj. 7,2 %). V těchto ústředních správních úřadech a jim podřízených služebních úřadech pracovalo více než 70,3 % státních zaměstnanců zařazených do služebního poměru. Státními zaměstnanci bylo v roce 2020 obsazeno 89,5 % služebních míst.⁵⁷ Významná část těchto neobsazených služebních míst jsou obsazena osobami v pracovním poměru a pouze část tak bývá reálně neobsazena. Nejnižší obsazenost služebních míst byla v roce 2020 vykázána u NSA (66 %) a nejvyšší u ČBÚ (97 %).

Graf č. 17: Služební místa s označením představený v letech 2017 až 2020 (k 31.12.)

Zdroj: Státní služba v roce 2020, MV

Závěr

- V roce 2021 dosáhl **průměrný počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky 879,3 tis. Na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství se sektor vládních institucí podílel cca 22,1 %.** Mezi lety 2017–2020 došlo k zvětšení takto vyjádřené velikosti vládního sektoru o cca 1,5 p.b.
- **Podle počtu fyzických osob nezohledňujících velikost pracovního úvazku pracovalo ve vládním sektoru a pobíralo odměnu za práci od vládních institucí v roce 2021 cca 942,8 tis. osob, tj. 22,6 % pracovní síly.**

⁵⁷ Neznamená to však, že 10–11 % služebních míst zůstává dlouhodobě neobsazených. Tato místa lze obsadit osobou v pracovním poměru na dobu určitou, jestliže státní zaměstnanec nevykonává službu na služebním místě po dobu delší než jeden měsíc (např. z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené).

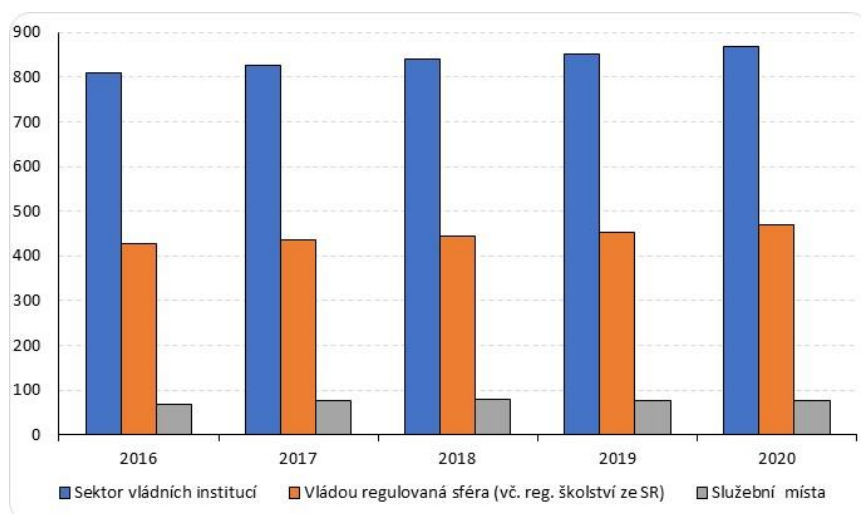
- Největší část zaměstnanců pracovala v **subsektoru místních vládních institucí (57,5 %)**. Následoval jej **subsektor ústředních vládních institucí (41,8 %)** a **subsektor fondů sociálního zabezpečení (méně než 1 %)**.
- Mezi roky 2017 a 2021 došlo k **nárůstu průměrného přepočteného počtu zaměstnanců o více než 41,7 tis.** Nejvíce jich přibýlo u místních vládních institucí, kde jejich počet vzrostl z 468,3 tis. na 496,2 tis., tj. o cca 27,9 tis. (6,0 %). V sektoru ústředních vládních institucí došlo k nárůstu o 13,9 tis. (tj. o 4,0 %) a u fondů sociálního zabezpečení o 0,2 tis. zaměstnanců (tj. 3,4 %).
- **Přibližně 54,5 % úvazků v S.1311 bylo evidováno v OSS; 23,5 % ve státních příspěvkových organizacích; 11,9 % na VVŠ; 3,4 % na VVI; 0,6 % ve státních fondech a 6,2 % na ostatních ústředních vládních institucích.**
- Největším zaměstnavatelem mezi **ústředními orgány státní správy** je MV s 10,7 tis. civilními zaměstnanci (39,9 % v této skupině). Nejvyšší nárůsty počtu zaměstnanců mezi ústředními orgány státní správy zaznamenali mezi roky 2017 a 2020 ČSÚ (18,5 %), MMR (15,9 %) a MZ (13,8 %). Naopak k největším poklesům v počtu úvazků došlo u ÚVI (27,2 %), NBÚ (16,6 %) a MZe (10,5 %). Jen k mírnému procentuálnímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo u **složek obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany (0,2 %)**. Ani u **vybraných OSS** nebyly v tomto období vykázány zásadní změny v počtu zaměstnanců (0,3 %). Za pozornost stojí výraznější poklesy u GFŘ (482; 2,8 %), KÚ (110; 2,52 %) a SPÚ (57; 4,4 %). Naopak **značný nárůst přepočtených úvazků byl evidován u OSS nevykonávajících státní správu**, a to o 2 571 (7,1 %). Tento nárůst jde zejména za AČR (2 902; 10,2 %). Vzrostl i počet zaměstnanců v OSS MV, a to o 109 (5,7 %). Přibýlo i zaměstnanců TAČR (57; 76 %) a MZ (44; 19 %).
- Na příspěvkové organizace připadá v S.1311 cca 85,6 tis. úvazků. Zaměstnanost vyjádřená průměrným počtem plných úvazků vzrostla v tomto segmentu v daném období o 3 353 zaměstnanců, tj. o 4,1 %. Rozčleníme-li je na **příspěvkové organizace podléhající vládní platové regulaci, fakultní nemocnice a ostatní příspěvkové organizace**, pak na první skupinu připadá 22,6 % úvazků. Jejich počet vzrostl o 986, tj. o 5,4 %. Největší nárůsty lze pozorovat u příspěvkových organizací v resortu MO (399; 42,5 %). Nárůst byl dán hlavně navýšením počtu zaměstnanců ve Vojenských lázeňských a rehabilitačních zařízeních (420). Dále výrazně vzrostly počty zaměstnanců u MŠMT (186; 3,6 %), kde byl v roce 2020 navýšen počet zaměstnanců v Národním pedagogickém institutu (240,8)⁵⁸ a u MK (182; 2,8 %). U MMR (100; 19,3 %) k nárůstu přispělo zejména Centrum pro regionální rozvoj České republiky (100). Největší skupinu zaměstnanců v rámci státních příspěvkových organizací tvoří s 44 523 úvazky (52 %) **fakultní nemocnice**. Celkem do nich spadá 12,2 % průměrného stavu přepočtených míst v S.1311. Zaměstnanost se v nich zvýšila o 1 825 úvazků, tj. o 4,3 %. U **ostatních příspěvkových organizací** byl vykázán nižší nárůst (542, tedy o 2,6 %). Největší byl zaznamenán u ŘSD (179,4; 9,4 %), IKEM (90,1; 5,3 %), NÚDZ (68,1; 21,8 %) či PN Brno (61,4; 10,4 %). V 6 **státních fondech** pracuje celkem cca 2 015 zaměstnanců (0,6 % úvazků v S.1311). Během sledovaného období se jejich počet zvýšil o 95, tj. o 5 %. Nejvíce vzrostl u SZIF (48; 3,8 %), SFDI (35; 34,7 %) a SFPI (10; 20 %).
- Významný segment v rámci S.1311 (11,8 %) představují i **veřejné vysoké školy**. Průměrný počet přepočtených míst se v nich zvýšil o 3 314 (tj. o 8,3 %) a dosáhl 43 253 úvazků. Největšími zaměstnavateli jsou mezi nimi KU (9,1 tis.), MU (4,6 tis.), ČVUT (4,2 tis.) a UP v Olomouci (3,1 tis.). Identický procentuální nárůst počtu úvazků jako u veřejných vysokých škol lze pozorovat také u **veřejných výzkumných institucí**. Ty vykázaly na konci roku 2020 cca 12 235 přepočtených úvazků (tj. 3,4 % v S.1311). Nejvíce nových zaměstnanců bylo přijato u ÚOCHB AV ČR (141; 25,6 %), FÚ AV ČR (127; 25,6 %) a BC AV ČR (105; 20,6 %).
- Na poslední skupinu institucionálních jednotek zařazených do S.1311 připadá cca 22 604 míst (6,2 % úvazků v S.1311). Je tvořena jednotkami jako ČEB, NRB, EGAP, či NRI. Dále do ní spadá i RVDA, GSFT či OTE. Jde však většinou o menší institucionální jednotky. Výjimku představují s. o. SŽ (17 128) a veřejnoprávní média typu ČT (2 971) a ČR (1 417). Počet úvazků v této skupině je v čase stabilní a ve sledovaném období mírně klesal.
- Do subsektoru místních vládních institucí spadá největší **počet institucionálních jednotek**. V roce 2020 jich bylo cca **17 430** a pracovali v nich zaměstnanci na **496 200 přepočtených úvazcích**. Největší část z nich pracovala ve **školských příspěvkových organizacích (247 658; 49,9 %)**. Jejich počet byl ve sledovaném období **navýšen o 20 831 (tj. 9,2 %)**. V každém ze sledovaných let vzrostl o více než cca 6,5 tis. Uvádíme zde jen data za školské příspěvkové organizace zřízené obcemi a kraji. V **ostatních příspěvkových organizacích** v S.1313 bylo evidováno v roce 2020 téměř **114,9 tisíc plných úvazků**. Pro tyto institucionální jednotky nemáme k dispozici datový zdroj, ze kterého by bylo možné získat agregovaný údaj o počtu

⁵⁸ Viz pozn. č. 33 na str. 14.

zaměstnanců. Jejich množství neumožňuje individuální šetření. Odhadujeme, že v nich **počet zaměstnanců narostl o téměř 13,9 tis.**, tj. o 13,7 %. Jedná se o muzea, divadla, galerie, knihovny, sportoviště, filharmonie, zařízení sociální péče, technické služby atd.

- Přibližně **17,2 % zaměstnanců v S.1313 pracovalo na krajských a obecních úřadech (85 117)**. Převážná část z nich byla zaměstnána na obecních úřadech (14,9 p.b.). Dalších cca 100 úvazků jsme identifikovali v rámci regionálních rad regionů soudržnosti. Pro tento segment vládního sektoru je ve sledovaném období typický **poměrně výrazný pokles počtu zaměstnanců (9,5 tis.; tj. o cca 10 %)**. Došlo k němu hlavně mezi lety 2019 a 2020. Významná část úvazků v S.1313 se nalézá také v **49 akciových společnostech (43 162; 8,7 % úvazků v S.1313)**. Nejčastěji jde o tzv. okresní nemocnice, nicméně spadá sem například i PPH a.s. Počet zaměstnanců v nich narostl o téměř 2,2 tis. (5,4 %). K nejméně výraznému nárůstu došlo u Krajské nemocnice Liberec, a. s. (371) a Krajské zdravotní, a. s. (451). Část jednotek má v S.1313 také formu **společností s ručením omezeným**. Z poloviny jde opět o nemocnice. Celkem v nich bylo **evidováno cca 2 672 plných úvazků**, přičemž jejich **počet** ve sledovaném období **vzrostl o více než 14 %**. Nepatrná část zaměstnanců pracovala v tomto subsektoru v obecně **prospěšných společnostech (1 082; 0,22 %)**, **zájmových sdruženích právnických osob (983; 0,2 %)**, **ústavech (80; 0,02 %)**, **vědeckých výzkumných institucích (65; 0,01 %)** a v nadacích a nadačních fondech.
- **Na subsektor fondů sociálního zabezpečení připadá s 16 institucionálními jednotkami pouhých 0,7 % plných úvazků v S.13**. Převážná část z nich se nachází **v osmi zdravotních pojišťovnách (6 087 úvazků)**. Největší je **VZP s průměrným stavem 3 621 přepočtených úvazků (59,4 % z S.1314)**. V absolutním i relativním vyjádření rostl nejrychleji počet evidenčních míst ve ZP MV, a to o 80, resp. 13,1 %. **Celkově vzrostl v S.1314 v daném období průměrný počet přepočtených míst o 200, tj. cca o 3,4 %**.
- Vláda sleduje systematizaci služebních a pracovních míst v 234 služebních úřadech. K začátku roku 2020 bylo schváleno **75 796 služebních a pracovních míst, přičemž 89,6 % jich bylo v režimu zákona o státní službě a 10,4 % zákoníku práce**. Na ministerstvech bylo evidováno přes 15 tis. míst, na jim podřízených služebních úřadech, které spolu s nimi tvoří tzv. resorty, pak bylo vykázáno 51,6 tis. míst. Na ostatních ústředních správních úřadech bylo evidováno 9,2 tis. míst.
- Největší objem náhrad zaměstnancům je ve vládním sektoru vyplácen na funkci **09 Vzdělávání (30,6 %)**. Ve sledovaném období mzdové náklady na tuto funkci vzrostly o více než 1,7 p.b. Druhý nejvyšší objem byl v roce 2020 vydán na funkci **07 Zdraví**, a to **20,7 %**, přičemž její podíl narostl o více než 0,7 p.b. Třetí místo z pohledu objemu výdajů na náhrady zaměstnancům připadá na funkci **01 Všeobecné veřejné služby**. Její podíl činil **13,5 %** a poklesl o více než 0,9 p.b. Desetiprocentní hranici překročila s **12,6 %** ještě funkce **03 Veřejný pořádek a bezpečnost**. I její podíl se ve sledovaném období snížil, a to o 1,8 %. **K největším nárůstům ve struktuře náhrad zaměstnancům ku HDP došlo ve sledovaném období u funkcí 09 Vzdělávání (o 1,74 p.b.), 10 Sociální péče (0,75 p.b.) a 07 Zdraví (0,72 p.b.)**. Naopak poměrové vyjádření na HDP **nejvýrazněji pokleslo u funkcí 03 Veřejný pořádek a bezpečnost (1,83 p.b.) a 01 Všeobecné veřejné služby (0,93 p.b.)**.

Graf č. 18: Zaměstnanost v S.13, vládou regulovaná sféra, služební místa

Zdroj: ČSÚ, SZÚ (MF), Státní služba v roce 2020 (MV)

Příloha č. 1: Sektorové členění ekonomiky dle ESA 2010

EKONOMIKA CELKEM (S.1+S.2)	
Rezidentské institucionální jednotky (S.1)	Zbytek světa - nerezidenti (S.2)
Nefinanční podniky (S.11)	Členské státy, orgány a instituce EU (S.21)
Veřejné nefinanční podniky (S.11001)	Členské státy EU (S.211)
Národní soukromé nefinanční podniky (S.11002)	Členské státy eurozóny (S.2111)
Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou (S.11003)	Členské státy mimo eurozónu (S.2112)
Finanční podniky (S.12)	Orgány a instituce EU (S.212)
Centrální banka (veřejná) (S.121)	Evropská centrální banka (S.2121)
Instituce přijímající vklady kromě centrální banky (S.122)	Evropské instituce a orgány mimo ECB (S.2122)
	Ostatní země a mezinárodní organizace - nerezidenti EU (S.22)
Veřejné (S.12201)	
Soukromé národní (S.12202)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12203)	
Fondy peněžního trhu (S.123)	
Veřejné (S.12301)	
Soukromé národní (S.12302)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12303)	
Investiční fondy jiné než měnové finanční instituce (S.124)	
Veřejné (S.12401)	
Soukromé národní (S.12402)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12403)	
Ost. fin. zprostředkovatelé kromě poj. spol. a penz. fondů (S.125)	
Veřejné (S.12501)	
Soukromé národní (S.12502)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12503)	
Pomocné finanční instituce (S.126)	
Veřejné (S.12601)	
Soukromé národní (S.12602)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12603)	
Kapitvlní finanční instituce a půjčovatelé peněz (S.127)	
Veřejné (S.12701)	
Soukromé národní (S.12702)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12703)	
Pojišťovací společnosti (S.128)	
Veřejné (S.12801)	
Soukromé národní (S.12802)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12803)	
Penzijní fondy (S.129)	
Veřejné (S.12901)	
Soukromé národní (S.12902)	
Pod zahraniční kontrolou (S.12903)	
Vládní instituce (S.13)	
Ustřední vládní instituce (S.1311)	
Národní vládní instituce (S.1312)	
Místní vládní instituce (S.1313)	
Fondy sociálního zabezpečení (S.1314)	
Domácnosti (S.14)	
Zaměstnavatelé a OSVČ (S.141+S.142)	
Zaměstnanci (S.143)	
Příjemci důchodů z vlastnictví a transferových důchodů (S.144)	
	Příjemci důchodů z vlastnictví (S.1441)
	Příjemci penzí (S.1442)
	Příjemci ost. transferových důchodů (S.1443)
Neziskové instituce sloužící domácnostem (S.15)	
	Soukromé národní (S.15002)
	Pod zahraniční kontrolou (S.15003)

Zdroj: ČSÚ, Eurostat – zpracováno autory

Pozn.: Žlutě jsou vyznačeny subsektory tvořící veřejný sektor

Příloha č. 2 Sektor vládních institucí – Česká republika 2020

SEKTOR VLÁDNÍCH INSTITUCÍ - S.13 - General government		
Sektor ústředních vládních institucí - S.1311 (615 institucionálních jednotek)	Sektor místních vládních institucí - S.1313 (17 428 institucionálních jednotek)	Subsektor fondů soc. zabezpečení - S.1314 (16 institucionálních jednotek)
Organizační složky státu (ústřední orgány státní správy; složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany; vybrané OSS vykonávající státní správu; ostatní OSS nevykonávající státní správu) (281)	Krajské a obecní úřady (6328)	Všeobecná zdravotní pojišťovna
Státní fondy (6)	Dobrovolné svazky obcí (721)	Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra
Příspěvkové organizace (209) - státní PO regulované (148), státní PO neregulované (49), fakultní nemocnice (12)	Školské příspěvkové organizace (zřizované obcí či krajem) (8025)	Oborová zdravotní pojišťovna bank, pojišťoven a stavebnictví
Veřejné vysoké školy (27)	Ostatní příspěvkové organizace (2214)	Hornická zaměstnanecká pojišťovna
Veřejné výzkumné instituce (70)	Školské právnické osoby (14)	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
Správa železnic, s. o.	Společnosti s r. o. (18)	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.	Veřejné výzkumné instituce (6)	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR
Garanční systém finančního trhu	Zájmová sdružení právnických osob (19)	Kancelář zdravotních pojišťoven, z.s.
Český rozhlas	Obecně prospěšné společnosti (26)	Ostatní (7)
Česká televize	Ústavy (8)	
Česká exportní banka, a.s.	Akciové společnosti (49)	
Národní rozvojová banka, a.s.		
EGAP, a.s.		
Ostatní (13)		

Zdroj: ČSÚ, MFČR, zpracováno autory